

I.Historie týkající se výskytu BSE v ČR (2001- 2002)

Obsah

Úvod

Výskyt BSE v ČR a komentáře k jednotlivým případům dostupné na Internetu (strana 3)

Komentáře k BSE dostupné na Internetu (strana 9)

Úvod

Výskyt BSE se nejen v ČR ale rovněž i v celé Evropě „vytrácí“- vědecká teorie založená na „infekčnosti“ britské masokostní moučky (MKM) jako původce šílenství přežvýkavců a kočkovitých šelem - je tak odborníky dáována za vzor (zákaz zkrmování MKM), v souvislosti s „útlumem“ jedné z nejnebezpečnějších nález skotu přenosné i na člověka. Snad **jedinou výjimkou však je ČR**, kde není „pamětníků“ či svědků, kteří by mohli potvrdit, že by někdy byla MKM kravám či plemenným býkům zkrmována. Další zajímavostí vyplývající z výskytu BSE je to, že na rozdíl od většiny států EU byl v ČR **zjištěn zvyšující se výskyt BSE (počínaje 100% testací v roce 2002) až do ledna 2006** a potom již žádný případ BSE za dalších 9 měsíců zjištěn nebyl. Z hlediska epidemiologického by tedy z toho mělo vyplývat, že „nákaza“ (původem z MKM) v ČR nikdy neexistovala, jak vyplývá z dostupných informací na Internetu o výskytu BSE;

2001;

1. 05.06. 2001; ZD Dušejov, okres Jihlava
2. 22.08. 2001; farmář Oto Beran Světnov, okres Žďár nad Sázavou

2002; další případy až za 13 měsíců

3. 27.09. 2002; ZD Deblín, okres Brno- venkov
4. 02.10. 2002; ZOS Šestajovice, okres Praha- východ

2003; další případy až za 8 měsíců

5. 05.06. 2003; AGROFARMA Dolní Lažany, okres Třebíč
6. 17.10. 2003 **EKOFARMA** Záblatí, okres Prachatice
7. 21.10. 2003; ZEOS Lomnice nad Popel., **okres Semily**
8. 19.11. 2003; ZEMOS Velké Němčice, okres Břeclav

2004; další případy již za 2 měsíce

9. 19.01. 2004; ZD Trstěnice, okres Svitavy
10. 22.04. 2004; SILYBA Dolní Dobrouč, okres Ústí nad Orlicí
11. 12.05.2004; farmář Jan Wudy, okres Český Krumlov (**plemenný býk**)
12. 09.06. 2004; AGRO Český Ráj, **okres Semily**
13. 21.07. 2004; ZEAS Podhorní Újezd, **okres Jičín**
14. 27.08. 2004; ZD Hrejkovice, okres Písek
15. 25.10. 2004; **ZOD Lubná**, okres Svitavy

2005; další případy již za 3 měsíce

16. 25.01. 2005; AGRO Dolní Němčí, okres Uherské Hradiště
17. 01.02. 2005; ZD Hodice, okres Jihlava
18. 04.04. 2005; ZD Trhový Štěpánov, okres Benešov
19. 06.06. 2005; ZD Loděnice (Neplachovice), okres Opava
20. 22.06. 2005; ZETKA Strážník (Studenec), **okres Semily**

21. 20.10. 2005; ZD Hroby u Chýnova, okres Tábor
22. 25.10. 2005, **ZD Krásná Hora**, okres Příbram
23. 23.11. 2005, **ZD Krásná Hora**, okres Příbram

2006; další případ již za 2 měsíce; potom během 9 měsíců již bez výskytu BSE

24. 30.01. 2006; **ZOD Lubná**, okres Svitavy

Dále je vhodné připomenout, že až do začátku června 2001, obyvatelstvo v ČR v podstatě nic nevědělo o tom, že již před 10 lety byly „ročně v Británii“ onemocněním BSE postiženy „desetitisíce kusů skotu“. A téměř podobně tomu zřejmě bylo i v samotné Británii. Bylo tomu tak z toho důvodu, že hrozba přenosu BSE na člověka (tzv.lidská forma BSE) byla s konečnou platností „utvrzena“ v říjnu 2000 v Británii textem o cca 4000 stran (The BSE Inquiry). Ještě jednou je vhodné zopakovat, že se tak stalo až po 10 letech od „šílení desetitisíců britských krav“ kolem roku 1990. Přitom až do současné doby již uplynulo téměř 20 let od vzniku BSE v Británii.

Podstatně rychlejší v té době (červenec 2002) tam bylo projednávání další a to již „klasické nákazy“, kde původcem onemocnění bylo klasické infekční agens – virus. Tehdy nezávislá komise britských odborníků uveřejnila „další rozbor“ postupu vlády – týkající se poučení z **rozsáhlé epidemie slintavky a kulhavky (SLAK) ve Velké Británii (2001)**. Komise dospěla k závěru, že vláda byla špatně připravená na epidemii slintavky a kulhavky, během níž bylo v zemi **zlikvidováno téměř šest milionů zvířat**. Zpráva, kterou si objednala samotná vláda, hodnotí počínání ministerstev zainteresovaných na řešení problému a dalších odpovědných ústředních orgánů **jako chaotické až panické. Během epidemie selhávala i běžná komunikace mezi orgány, která je v běžných podmínkách bezproblémová. Byla přijímána náhodná a nedomyšlená rozhodnutí....**

Vzhledem k tomu, že mám osobní zkušenosti s prevencí a eradikací SLAK v bývalé ČSFR, čehož jsem se účastnil jako veterinář „zavřený v areálu ohniska SLAK“ v JRD Horný Bár (okres Dunajská Streda; březen- duben 1973) - tak zřejmě i další „čs.veterináři“ s podobnými zkušenostmi- jsme se podivovali nad „chaotickým“ řešením situace, které bylo patrné při sledování zpráv z Británie. Z hlediska „precisnosti zvěrolékařské praxe“ mně to tehdy připadalo jako něco podobného, když koncem 80.let - byla z hlediska diagnostiky BSE v Británii konána „náhodná opatření“, zakládající se na „infekčnosti MKM“ – aniž by tehdy bylo prováděno „precisní šetření“ ve výživě a dietetice krav (skotu). V souvislosti s onemocněním SLAK byly „početní ztráty“ skotu v Británii (cca během jednoho roku) podstatně vyšší nežli tomu bylo v souvislosti s BSE , takže to na rozdíl od BSE nevymizelo z paměti britských občanů (spalování SLAKem - nemocných zvířat na „hranicích“). Podle některých sdělení stála „BSE krize“ britské daňové poplatníky něco okolo 50 bilionů USD (v celé Evropě by tento účet měl znít na více jak 90 bilionů euro). To nepochybně převyšuje náklady se tlumením SLAK v Británii- aniž by si (před 10 lety) nějakého „hromadnějšího vybíjení krav“ prostí Britové kolem roku 1990 povšimli....

Zejména chovatelé v České republice byli postiženi příkazem porazit a zlikvidovat nejen přímé potomky nakaženého dobytčete, ale také další zvířata z tzv. kohorty. V ČR to bylo významné vzhledem k naprosté převaze velkochovů dojených krav v ČR. Takže až do současné doby bylo **u nás z tohoto důvodu utraceno cca 4000 dojených krav, v naprosté většině z chovů se špičkovou užitkovostí**. Nejvyšší výskyt BSE v ČR byl v roce 2005 (8 případů) , což probíhalo zhruba v 1-2 měsíčních intervalech až do konce ledna 2006, když byl zjištěn poslední 24. případ BSE v ČR (ZOD Lubná u Poličky). Od té doby již uplynulo 10 měsíců a bylo provedeno dalších cca 200 tisíc vyšetření skotu na BSE. Výskyt BSE v souvislosti s „infekčností MKM“ – již z hlediska epidemiologického však je v ČR zajímavý (viz tabulka). Přitom nejsou žádní „pamětníci“, kteří by něco **konkrétního věděli o**

zkrmování MKM kravám v ČR (jen někteří se „domnívají“...). Na straně druhé však u jednoho „konkrétního případu“ s výskytem BSE v ČR bylo zjištěno, že krávy měly dlouhodobější vysokou koncentraci bílkovin v krmné dávce (viz „Zvěrokruh“, 8/ 2004).

S postupujícím časem a se zvyšováním frekvence ve výskytu BSE- naopak však sláblo mediální úsilí zveřejňovat výskyt BSE v ČR– když poslední a opakované zjištění BSE v ZOD Lubná již nebylo celostátně „medializováno“. Podobně tomu je i ve světě, protože již tři měsíce (od 10.srpna 2006) nejsou na Internetu dostupné údaje o dalším výskytu BSE.... Jak tomu v médiích ČR bylo, to vyplývá z citací následujících informací na Internetu:

Výskyt BSE v ČR a komentáře k jednotlivým případům dostupné na Internetu

1. případ

Podezřelé vzorky prověří laboratoř v Tibüngenu
Zahraniční laboratoř, která by měla prověřit vzorek skotu s podezřením na výskyt nemoci šílených krav v ČR, bude v německém univerzitním městě v Tibüngenu. V rozhovoru pro Agris to dnes potvrdil místopředseda zemědělského výboru Jaroslav Pešán. **O prvním pozitivním výsledku testu na nemoc šílených krav (BSE) v ČR informoval na dnešní mimořádné tiskové konferenci ministr zemědělství Jan Fencel. Podle jeho údajů se tak stalo při kontrole masa na jihlavských jatkách. Nakažená kráva pochází ze stáje v obci Dušejov na Jihlavsku.** "Budeme nyní provádět opakované vyšetření, jehož výsledek bude znám v pátek 8. května ve 14 hodin. Pokud se potvrdí původní závěr, požádáme o potvrzení výsledku ještě nějakou referenční laboratoř v Německu," řekl Fencel. Kráva, u které se objevilo podezření z BSE, je pět let stará a pochází ze stáje, kde je dalších 371 dojnic a 18 březích jalovic. "Jedná se o krávu z domácího chovu," uvedl ministr. Pokud se onemocnění BSE skutečně potvrdí, budou podle něj následovat standardní opatření včetně likvidace minimálně části stáda. "Minimálně se bude likvidace týkat těch zvířat, která přišla bezprostředně do styku s postiženým zvířetem," upozornil ústřední ředitel Státní veterinární správy Josef Holejšovský. Následovala by preventivní kontrola všech krav starších 30ti měsíců.

Veterináři v ČR dosud vyšetřili na BSE zhruba 10 650 kusů hovězího dobytka, pouze toto jediné vyšetření skončilo s pozitivním výsledkem.

Zdroj: www.agris.cz, 6.6.2001

Testy na BSE zatím další případ neodhalily
Celkem 15 686 kusů skotu vyšetřili do konce minulého týdne v ČR veterináři, další výskyt nemoci šílených krav ale zatím neobjevili. Vyplývá to z aktualizované statistiky vyšetření, kterou má Agris k dispozici. V průběhu minulého týdne přitom podle statistiky opět začaly stoupat porážky skotu. Zatímco v pondělí 18. června bylo na jatkách poraženo a vyšetřeno 151 kusů, v pátek 22.6 již to bylo celkem 816 kusů. "Očekáváme porážky a testování asi 10 000 kusů skotu staršího 30 měsíců měsíčně," uvedl k tomu tiskový mluvčí Státní veterinární správy ČR (SVS) Josef Duben. Od chvíle, kdy se na území ČR vyskytl první pozitivní nález BSE, již bylo podle statistiky SVS s negativním výsledkem vyšetřeno dalších zhruba 5 000 zvířat.

Zdroj: www.agris.cz, 26.6.2001

2. případ

V ČR druhý případ nemoci BSE

Dnešního dne byl opakovaně potvrzen metodou Western Blot druhý případ BSE v České republice. Informoval o tom na dnešní mimořádné tiskové konferenci ministr zemědělství Jan Fencel. Nemoc se vyskytla v chovu soukromého zemědělce Oty Berana v obci Světnov (okres Žďár nad Sázavou).

První pozitivní nález u poraženého zvířete přitom zjistili podle Fencela veterináři v pondělí 20. srpna. "Definitivní třetí potvrzení této skutečnosti budeme mít k dispozici tuto sobotu dopoledne," konstatoval ministr. Postiženým zvířetem je šest let stará dojná kráva narozená 16. srpna 1995. Zdroj nákazy podle Fencela dosud není znám. **"Chovatel nikdy nezkrmoval mléčné náhražky, zkrmoval ale komponent do krmných směsí s názvem Rindamast.** Nyní zkoumáme, zdali se v něm nacházel nebo nenacházel kafilerní tuk," uvedl ministr. Podle ústředního ředitele Státní veterinární správy ČR (SVS) Josefa Holejšovského nejvíce kráva před porážkou příznaky onemocnění. "Podle výskytu prionů nebyla v tak pokročilém stadiu infekce jako první případ v ČR z Dušejova," řekl Holejšovský. Podle ředitele SVS neexistuje mezi oběma případy žádná souvislost. Do pondělí 20. srpna bylo podle statistiky SVS v ČR testováno 39 623 zvířat, s jedním pozitivním výsledkem z 5. června letošního roku u šestileté krávy z Dušejova. Zdroj: www.agris.cz, 22.8.2001

Díky druhému výskytu BSE bude utraceno nejvýše osm zvířat

Z chovu Oty Berana, v němž byla včera potvrzen druhý případ nemoci BSE v ČR, bude utraceno čtyři až osm zvířat. Rozhodlo o tom dnešní jednání Krizového výboru Ministerstva zemědělství pro řešení BSE a Ústřední nákazové komise, o jejichž závěrech informoval Agris tiskový mluvčí MZe Pavel Kovář. "Vrstevnice pozitivně testované krávy v tomto chovu starší a mladší šesti měsíců a její potomci budou utraceni. V tomto případě jde o jednu krávu a tři potomky," uvedl Kovář. Jako metoda utracení byla podle něj zvolena "vysoce humánní metoda injekčního způsobu" V případě negativního vyšetření zvířat na BSE budou utracená zvířata převezena do Asanačního ústavu Chotýčany, kam je již svážen veškerý specifikovaný rizikový materiál a zpracovaný materiál je spálen.

"Pokud dojde k výskytu BSE u vrstevnice, či potomka pozitivně testované krávy, rozšíří se počet utracených zvířat na rozmezí dvanácti měsíců narození od data narození pozitivního kusu. To by v tomto případě znamenalo utracení celkem osmi kusů zvířat. Ostatní zvířata v chovu budou pod kontrolou, bez možnosti přesunů a všechna bez rozdílu stáří budou v době porážky nebo úhynu testována na BSE," konstatoval Kovář. Možnost nákazy krávy zkoumá podle jeho údajů Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZUZ), který prověřuje, zda od roku 1995 ZZN Žďár nad Sázavou, dodavatel směsí pro tohoto chovatele, nakupoval masokostní moučku a jiné směsi v zahraničí. Výrobci a dodavatelé krmných směsí jsou přitom podle informací ÚKZUZ dále vyplývá, že domácí výrobci krmiv jsou pod jejich přísnou kontrolou. Za prvních sedm měsíců letošního roku bylo podle Ústavu provedeno 87 kontrol ve Veterinárních asanačních ústavech, 6 kontrol u dalších výrobců živočišných krmiv a 857 kontrol u odběratelů masokostních mouček. ÚKZUZ odebral 548 vzorků krmných směsí pro přežvýkavce, z toho 366 vzorků u registrovaných výrobců a 182 vzorků u výrobců neregistrovaných, kteří si směs vyrábějí pro vlastní potřebu. "Vše s negativním výsledkem," zdůraznil Kovář.

Zdroj: www.agris.cz, 23.8.2001

Šílených krav nepřibývá

Další měsíc, červenec, uplynul a je čas na hlášení o stavu šílenosti v našich chovech skotu.

Nepřibývá, stále platí to, že u nás byly zjištěny laboratorním vyšetřováním pouze dvě krávy, a to 5. 6. 2001 a 21. 8. 2001. Ke dnešnímu dni bylo vyšetřeno celkem 216 591 kusů skotu. Za měsíc tak přibylo 11 518 nových vyšetření. Z celkového množství vyšetření bylo za státní peníze vyšetřeno 202 256 kusů. Rozdíl je způsoben tím, že než bylo rozhodnuto o vyšetřování všech kusů starších 30 měsíců, vyšetřovaly od počátku roku některé masokombináty veškerý poražený skot na vlastní náklady.

Toto celkové množství - přes 216 tisíc vyšetřených - potvrzuje slova Josefa Holejšovského, ústředního ředitele Státní veterinární správy, který loni na počátku vyšetřování řekl, že u nás není důvod očekávat vyšší výskyt kromě několika kusů. Této skutečnosti odpovídá tvrzení Státní veterinární správy, že jednak zákaz zkrmování masokostní moučky z kadáverů, který u nás platí od roku 1991 byl účinný, ale i to, že moučky u nás zemědělci nezkrmovali ani před tímto datem.

Nicméně uspokojivé vysvětlení dosavadního výskytu dvou pozitivních kusů neexistuje a zřejmě ani existovat nebude. Přikláníme se názoru, který panuje v zemích s nízkým výskytem, například v Rakousku či Itálii, že mohlo dojít k tzv. křížové kontaminaci, tj. kdy se moučky určené pro prasata a drůbež mohly nedopatřením v mísírnách krmiv dostat do krmení pro skot, ovšem za předpokladu, že byly nedostatečně tepelně zpracovány. Anebo mohlo dojít ke spontánnímu propuknutí onemocnění. To jsou ovšem stále jen hypotézy, které lze těžko potvrdit nebo vyvrátit, protože inkubační doba - od nakažení pro propuknutí nemoci - trvá až několik let.

Další informace z oblasti Státní veterinární správy lze získat na internetových stránkách SVS ČR: svs.aquasoft.cz

Zdroj: Agroweb, 1. 8. 2002

3. případ

V ČR se objevil třetí případ BSE; nakažený kus je z Deblína u Brna
V tuzemsku se objevil třetí případ tzv. nemoci šílených krav (BSE). "Jde o krávu z družstva Deblín na okrese Brno venkov, narozenou 26. dubna 1997 a poraženou letos 25. září," sdělil na dotaz mluvčí Státní veterinární správy Josef Duben. Dobytče vyšetřil Státní veterinární ústav Jihlava tzv. rychlým testem s pozitivním výsledkem. Ten musí být ještě potvrzen konfirmační metodou, jejíž výsledek bude v pondělí 30. září, dodal Duben. Ze čtyř potomků nakažené krávy žijí ještě dva. Dva již byli poraženi dříve ve věku nad 30 měsíců, kdy se zvířata na BSE povinně testují. Vyšetření obou kusů bylo negativní. "To i dokazuje, že opět nebyl prokázán přenos z matky na potomstvo," uvedl Duben. Dva živí potomci budou na základě mimořádného opatření poraženi a vyšetřeni, stejně jako vrstevníci o půl roku starší a o půl roku mladší. "Těch připadá v úvahu 11, ale zatím není jisté, zda bude nutné porazit všechny," řekl Duben.

Zdroj: Agris, 27. 9. 2002

Veterinář: Deblínští jsou poctiví, kde se vzala nemoc, zatím netuším
Deblín - Ředitel Okresní veterinární správy Brno-venkov Bohumil Pantůček netuší, jakým způsobem se mohla v deblínském zemědělském družstvu nakazit kráva nemocí BSE. "Zvíře, u kterého se choroba objevila, nebylo poraženo kvůli příznakům nějaké choroby. Skončilo na výseku, protože po pěti letech se krávy při vysoké užitkovosti rychle opotřebovávají."

* Co mohlo být v tomto případě příčinou nemoci?
BSE není onemocnění bakteriálního ani virového původu. Je to záležitost přenosu zkrmováním, a to ještě u zvířat, která k tomu mají genetické vlohy. Krom toho se vyskytují případy, které nejsou dobře vysvětlitelné, kdy zvířata dostávala stejné krmení, ale onemocnělo

jen jedno z nich. Do České republiky se v minulosti dováželo leccos. Ještě v polovině devadesátých let se u nás zkrmovaly masokostní moučky i kafilerní tuk ze západu, což se ovšem nemělo podávat hovězímu dobytku. Byla to ovšem tehdy móda při honbě za větší užítkovostí zvířat. Tuzemské krmné směsi podléhaly přísným předpisům a jsou bezpečné. Pokud se tedy u nás objeví případ nemoci šílených krav, tak má pravděpodobně původ v zahraničních krmivech, ať již dovezených legálně, nebo nelegálně.

* Znamená to, že družstvo používalo nesprávná krmiva? Deblínské družstvo má dokladovány všechny faktury, dodací listy krmiv. Zřejmě budeme schopni dohledat složení krmných směsí za posledních pět let až k výrobcům, otázkou zůstává, jestli receptury odpovídají realitě. Předpisů je mnoho a vždy se najde někdo, kdo nějaký poruší. Teď ale nemluvím o družstvu Deblín, kde patří k poctivým zemědělcům. Převážnou dobu krmili zvířata vlastními krmivy, protože neměli peníze na drahé krmné směsi.

* V pátek si nechtěla odvézt Olešnická mlékárna dodávku mléka z deblínské farmy. Jsou podobné reakce odůvodněné? Došlo k tomu, že jeden odběratel Olešnických mlékáren dodává sušené mléko do zahraničí a v atestu měl uvedeno omezení vůči BSE. Během hodiny jsme záležitost uvedli na pravou míru a mléko, které není zdrojem BSE, skončilo u zpracovatele. Deblínští mohou nadále mléko produkovat a prodávat.

* Jaká budou další opatření? Nyní se musí utratit určitá skupina zvířat, která má něco s nemocnou krávou společného. Jsou to její dva potomci, býčci, a zároveň zvířata v rozptylu rok od data narození postižené krávy. Jestliže se choroba u úzké části zvířat neprokáže, myslím, že se další utracet nebudou. Nepůjdeme do desítek, může jít asi o patnáct kusů. Tato zvířata nijak nezužítujeme, po vyšetření se zpracují na masokostní moučku, a ta skončí v pecích.

* Hodláte v této souvislosti kontrolovat i jiné zemědělce? Všechny skoty, který je ustájen v deblínském družstvu, pochází z tamních chovů. Zatím jsme nezjistili, že by tamní zemědělci nějakou krávu nebo tele odprodali k dalšímu chovu. Pokud by se to prokázalo, museli bychom takové zvíře dohledat, utratit a vyšetřit.

* Je podle vás stávající systém kontroly BSE dostatečný? Jen v našem okrese se týdně udělají desítky kontrol, v celé republice bylo provedeno od začátku loňského roku 220 tisíc vyšetření. Jde o třetí nález u nás, v Německu měli pro srovnání průměrně jednu pozitivní krávu z deseti tisíc poražených. Z toho vyplývá, že patříme k zemím s nízkým výskytem BSE.

Zdroj: MF Dnes, 30. 9. 2002

Po 13 měsících se v tuzemsku objevil třetí případ nemoci BSE
V České republice se po 13 měsících objevil další, v pořadí třetí případ tzv. nemoci šílených krav. Nakažený kus pochází z družstva Deblín v okrese Brno-venkov. Dosud se v tuzemsku objevily dva potvrzené případy výskytu BSE. První případ BSE se na území České republiky objevil 6. června 2001. Šlo o pět let a osm měsíců starý kus domácího chovu stáda v Dušejově na Jihlavsku. Dva dny poté potvrdil podezření kontrolní test Státního veterinárního ústavu (SVÚ) v Jihlavě a 14. června i laboratorní vyšetření v německém Tübingenu. Devět dní poté v Dušejově zlikvidovali 134 krav, které byly v důsledku předchozího pozitivního nálezu na BSE označeny za podezřelé. **Druhý pozitivní výsledek na výskyt BSE se objevil o dva měsíce později, 20. srpna 2001,** u dojnice soukromého chovatele Otakara Berana v obci Světnov na Žďársku. **Kráva byla stará 72 měsíců.** Kvůli nálezu BSE byly poraženy na statku čtyři kusy skotu. Výsledek testu na BSE byl u všech čtyř negativní. Po loňském červnovém případě bylo nařízeno testovat na nemoc veškerý poražený skot starší 30 měsíců. Od 1. ledna 2001 státní veterinární ústavy v Praze, Jihlavě a Olomouci vyšetřily na BSE

232.454 kusů skotu, z toho 114.146 v roce 2001. V půlce loňského srpna požádal tehdejší ministr zemědělství Jan Fencel Evropskou komisi, aby EU přispěla České republice na testy BSE. V září byla v Olomouci otevřena další laboratoř na testování BSE. Loni v říjnu vstoupila v platnost vyhláška, která upravila označení hovězího masa na trhu. Zákazník podle ní musí být informován o věkové kategorii a registračním čísle zvířete, číslech schválení jatek a bouchárny. Značení musí obsahovat také datum porážky, evidenční číslo posledního chovu a kusu testovaného na BSE. V platnost vstoupily také omezení vývozu českého hovězího a výrobků, které ho obsahují, do některých zemí. První byly 8. června 2001 Polsko a Litva, které byly následovány Slovenskem, Rakouskem, Bulharskem, Lotyšskem, Maďarskem, Ruskem a Slovinskem. Do zemí EU čeští zemědělci mohli vyvážet maso zvířat starších 30 měsíců jen s testy na BSE a skot mladší 30 měsíců bez omezení. V září 2001 se k zákazu dovozu masa z ČR připojily Thajsko a Čína. **Smutné prvenství v počtu případů tohoto onemocnění drží Británie. Od roku 1990 se zde vyskytlo přes 200 tisíc případů.** Ostatní země se pohybují již v řádu stovek nakažených kusů. Jsou to hlavně Irsko, Portugalsko a Francie. Z okolních zemí ČR bylo zaznamenáno 177 případů v Německu, 11 na Slovensku, dva v Polsku a jeden v Rakousku. Nemoc šílených krav (bovinní spongiformní encefalopatie, BSE) - stejně jako její údajná lidská obdoba, Creutzfeldt-Jakobova choroba (vCJD) - je degenerativní onemocnění mozku, způsobené abnormálními bílkovinami (priony). Vede k demenci a poté nevyhnutelně ke smrti. Poprvé byla BSE diagnostikována v Británii v roce 1986 a vCJD rovněž v Británii v březnu 1996, kdy vědci i britská vláda **připustili spojitost mezi BSE a vCJD. BSE může kromě skotu postihnout také losy, bizony, norky, jeleny, kočkovité šelmy (u nich diagnostikovali obdobu BSE = FSE), myši, makaky a některá další exotická zvířata.** Přenos BSE ze zvířat na člověka však dosud nebyl stoprocentně prokázán. Vyskytlo se ale několik případů nákazy koček a psů krmených vnitřnostmi nakaženého hovězího. Na stáda hovězího se nemoc zřejmě přenesla z ovcí.
Zdroj: Agris, 30. 9. 2002

4. případ

Testy neprokázaly BSE u vrstevnic šestajovické krávy
Ani u jednoho z poražených 22 kusů vrstevnic krávy z Šestajovic, u které byl zaznamenán zatím poslední, **čtvrtý případ BSE v ČR**, neprokázaly testy přítomnost této nemoci. Informoval o tom dnes tiskový mluvčí Státní veterinární správy ČR (SVS) Josef Duben. "To je dobré zjištění pro zemědělce a konečně i pro spotřebitele," konstatoval mluvčí. Také v Šestajovicích se tak opakovala situace, kdy v chovu postiženém BSE se již kromě jednoho pozitivního případu nevyskytly další nakažené kusy.
Zdroj: Agris, 11. 10. 2002

Z šestajovického chovu bylo dnes poraženo 22 kusů skotu
Z chovu Zemědělské obchodní společnosti Šestajovice bylo dnes poraženo 22 vrstevnic a potomků sedmileté krávy, u níž se potvrdil výskyt tzv. nemoci šílených krav (BSE). Počet zlikvidovaných zvířat se proti původnímu předpokladu 25 kusů snížil po dohledání údajů v centrální evidenci, řekl dnes mluvčí Státní veterinární správy Josef Duben. Výsledky testů na BSE u poražených dobytčat budou podle něj k dispozici zřejmě v pátek. **Nakažená kráva ze Šestajovic je čtvrtým případem BSE v tuzemsku.** Ten se objevil necelý týden po třetím výskytu v Deblíně na Brněnsku. Šestajovický chov skotu čítá 400 dojnic, 298 jalovic a asi 149 telat. V podniku platí zákaz přemísťování zvířat, zemědělci museli také zastavit dodávky masa. Pokud bude riziková skupina na BSE negativní, tato mimořádná opatření skončí, uvedl Duben. První nemocný kus v ČR veterináři zjistili loni v červnu v Dušejově na Jihlavsku, druhý případ následoval v srpnu ve Světnově na Žďársku. Od prvního výskytu nařídila Státní

veterinární správa na nemoc testovat veškerý poražený skot starší třiceti měsíců a dosud bylo vyšetřeno přes 245.000 zvířat.

Zdroj: Agris, 10. 10. 2002

Tele číslo 603 111 925 čeká na verdikt

Deblín - Tele číslo CZ 603 111 925 nemá jméno. Zvířat už je moc, a tak už si je ošetřovatelky nepojmenovávají tak, jako tomu bylo dříve. Teleti číslo CZ 603 111 925 to však zřejmě vůbec nevádí. Polehává ve své bílé umělohmotné kukani postavené u zdi kravína deblínského zemědělského družstva a občas zastříhá ušima, na kterých má placky se svým označením. Nezabučí. Možná má jenom smutný pohled, ale jinak vypadá spokojeně. Možná proto, že neví. Neví, že jej brzy může čekat smrt. Matkou telete číslo CZ 603 111 925 je totiž kráva, kterou veterináři jako jedinou z určené třináctičlenné skupiny před několika týdny dočasně ušetřili. Zbývající krávy byly utraceny kvůli tomu, že se u jednoho zvířete z chovu objevila nemoc šílených krav (BSE). Jediná kráva se smrti vyhnula jenom proto, že čekala každým dnem tele. To se narodilo v pátek. Do týdne po porodu pak musí být podle verdiktu veterinářů kráva utracena a odborníci musí zjistit, zda neměla BSE. Pokud se prokáže, že kráva měla nemoc šílených krav, přijde o život i tele číslo CZ 603 111 925. Pokud bude kráva zdravá, telete přežije. "Doufám, že ho nebudeme muset utratit," povzdechl si místopředseda deblínského družstva a zároveň zootechnik Karel Mašek. Kráva však bude muset být utracena v každém případě. "Zkoušeli jsme rozhodnutí veterinářů zvrátit, ale nešlo to. Nechtějí od toho ustoupit," řekl Mašek. Teleti podle něho to, že bude jeho matka utracena, nevádí. Všechna telata se totiž zhruba po šesti dnech stejně od krav odstavují. Po tuto dobu jsou krmena takzvaným mlezivem - mlékem, které má po porodu vysoký obsah obranných látek. Po odstavení pak telata dostávají normální kravské mléko, případně jako náhradu mléko sušené.

Pokračování na straně D2

Pokračování ze strany D1

Tele číslo CZ 603 111 925 leží v kukani číslo dvě. V sousedních kukaních polehává dalších asi osm telat. Tento způsob odchovu se nazývá venkovní odchov. Do kukaní jdou malá telata ihned druhý den po narození, když se ještě krmí mlezivem. "Bývají venku přes dva měsíce, ať je léto nebo zima. Zvyknou si a není jim chladno," vysvětlil zootechnik. Venkovní nebo také vzdušný odchov je podle něho mnohem lepší, než kdyby telata byla v kravíně. "Dříve, když bývala telata ve stáji, byly nepředstavitelné problémy s jejich zdravím - šířila se tam chřipka," tvrdí Mašek. Matka telete číslo CZ 603 111 925 bude utracena koncem tohoto nebo počátkem dalšího týdne. "Napřed jsme si mysleli, že to už udělá místní veterinář, ale on to odmítá. Tak musí asi zase přijet někdo z toho komanda, co utratilo ostatní krávy. Do té doby, než krávu utratíme, nám trvají mimořádná opatření. Nelíbí se nám to. Pořád se to natahuje," postěžoval si předseda deblínského zemědělského družstva Antonín Juříček. Nemoc šílených krav, BSE - stejně jako její údajná lidská obdoba, Creutzfeldt-Jakobova choroba - je degenerativní onemocnění mozku. Vede k demenci a poté k smrti. Poprvé byla BSE diagnostikována v Británii v roce 1986. Kráva deblínských zemědělců, u které se před několika týdny při testech objevila BSE, byla třetí s touto nemocí v zemi. Kvůli ní pak přišli podle předpisů o život potomci krav a skupina z chovu, která měla data narození půl roku před a půl roku po nemocné krávě. Čtvrtý případ se poté objevil v chovu Zemědělské obchodní společnosti Šestajovice v okrese Praha-východ. První dva případy nemoci šílených krav se v tuzemsku objevily loni. První nakažený kus veterináři zjistili v červnu 2001 v Dušejově na Jihlavsku, druhý případ se objevil v srpnu stejného roku ve Světnově na Žďársku.

Zdroj: MF Dnes, 23. 10. 2002

Krávy

zatím

nešlejší

V začínajícím předvánočním shonu si nikdo ani nevšiml, že již dva měsíce žádná kráva

nezešílela a je to dobře. Ačkoli zákazníci řeznictví dobře vědí, že kdyby se objevil v naší republice pátý případ, pro ně by to nic neznamenalo. Všechno to, co se objeví na pultech řeznictví prochází veterinární kontrolou, hovězí v tomto případě, pokud nepochází z mladých kusů pod 30 měsíců, je vyšetřováno na BSE. A preventivně se již na jatkách odděluje u poráženého skotu tzv. specifikovaný rizikový materiál, což jsou všechny nervové tkáně, které se odděleně zpracovávají a likvidují, takže se nic takového nemůže dostat do potravního ani potravinového řetězce. Je to možná opatrnost příliš velká, ale vzhledem k tomu, že o nemoci BSE není úplně ještě všechno známo, je tato opatrnost na místě. K poslednímu listopadu bylo u nás celkem vyšetřeno přes čtvrt milionu kusů skotu, přesně 276 686 zvířat. Na to byly zjištěny čtyři kusy pozitivní (poslední 2. října), a to je dobré skóre, odpovídající charakteristice naší republiky jako země s nízkým výskytem BSE. Další informace z oblasti Státní veterinární správy lze získat na internetových stránkách SVS ČR: svs.aquasoft.cz

Zdroj: Josef Duben, tisk. mluvčí SVS ČR, 3. 12. 2002

Komentáře k BSE dostupné na Internetu (2001- 2002)

2001

Spotřebitelé nemusí mít z BSE obavy

Vyslovení prvního podezření na možnost výskytu nemoci šílených krav (BSE) v ČR u jednoho vzorku skotu je důkazem, že spotřebitelé nemusí mít obavy z toho, že by se do obchodní sítě dostalo maso nebezpečné člověku. V rozhovoru pro Agris to dnes v reakci na oznámení o podezření na výskyt BSE uvedl tiskový mluvčí Státní veterinární správy ČR (SVS) Josef Duben. Podezření na prion v mozku jedné krávy vyslovili podle jeho údajů veterináři ve Státním veterinárním ústavu v Jihlavě na základě vyšetření metodou Western Blot od firmy Prionics. Ti podle jeho slov "okamžitě založili kontrolní konfirmační vyšetření imunohistochemickou metodou, jejíž výsledek bude v pátek a podezření vyvrátí nebo potvrdí. "SVS by se ráda vyvarovala situace, ke které došlo v Rakousku, kdy podezření již bylo prezentováno jako potvrzený výskyt," zdůraznil Duben. Přesto však byla podle něj již přijata opatření v chovu, odkud podezřelé zvíře pochází - zákaz přesunu. "Pro každý případ se intenzívně připravují další kroky," konstatoval mluvčí. Podle ústředního ředitele SVS Josefa Holejšovského nemění toto podezření nic na přesvědčení SVS, že riziko BSE je u nás minimální, o čemž svědčí mimo jiné přes 10 000 negativních vyšetření, z toho přes 7 000 zvířat z teoreticky rizikových skupin.

Zdroj: www.agris.cz, 6.6.2001

Rizikový materiál se na pulty obchodů nedostane

Hlavy, mozky, nervové uzliny a mícha se na jatkách při porážkách skotu v ČR odstraňují a na pulty obchodů se tento rizikový materiál nemůže dostat. Vyplývá to z dnešního vyjádření tiskového mluvčího Státní veterinární správy ČR (SVS) Josefa Dubna. "Opět oživené nebezpečí onemocnění novou variantou Creutzfeldt Jakobovy nemoci, která je spojovaná s nemocí BSE, je u nás prakticky bezpředmětné. To, že při vyšetření na BSE byla zachycena jedna kráva, u které onemocnění ještě nepropuklo a možná se objeví ještě nějaký další kus, neznamená, že to, co si zákazník koupí v řeznictví, je nebezpečné," zdůraznil Duben.

K obnovení důvěry spotřebitelů v hovězí maso by ale podle jeho slov přispěl již několikrát zveřejněný návrh SVS, podle kterého by mělo být v obchodech jasně a prokazatelně označováno a oddělováno maso ze zvířat z výkrmu od starších krav.

"Nejde o žádné neuskutečnitelné opatření nebo požadavek. U drůbeže to jde, prodávají se vykrmení brojleři a pak slepice. U skotu je to tak, že se jateční býci a jalovice porážejí asi od 18 do 20 měsíců, přičemž nejnižší věková hranice, kdy byla BSE zjištěna, byla zaznamenána u zvířat starších než 24 měsíců. Takže poselství pro spotřebitele je to dostatečně čitelné," konstatoval Duben. Stejný přístup podle jeho slov v současné době diskutuje Evropská unie, kde se dokonce hovoří o tom, že maso z krav by vůbec do krámu nemělo přijít.
Zdroj: www.agris.cz, 11.6.2001

Dokument: postup při porážkách jatečního skotu
Metodický návod č 5/2001, upravující postup státního veterinárního dozoru při kontrole porážek jatečního skotu z hlediska BSE Okresní a městské veterinární správy zajistí u poráženého skotu:

1) Odběr vzorků mozkové tkáně a jeho vyšetření u všech kusů poráženého skotu českého původu nad 30 měsíců stáří a dovezeného skotu ze zemí s výskytem BSE všech věkových kategorií.

2) Porážení tohoto skotu pouze na jatkách, která splňují následující technické a organizační zajištění manipulace s hovězí surovinou:

a) všechny kusy skotu musí být řádně označeny ve smyslu zákona č. 154/2000 Sb., a vyhlášky č. 134/2001 Sb., včetně uvedení stáří a původu zvířete;

b) pozastavení a prostorové oddělení uskladněných těl porážených zvířat do doby oznámení výsledků vyšetření;

c) pozastavení a uskladnění orgánů, kůží a veškeré živočišné suroviny s výjimkou krve až do doby oznámení výsledků vyšetření;

d) obsahy předžaludků mohou být vyjmuty s určením pro neškodné odstranění bez závislosti na výsledku vyšetření.

3) V případě negativního výsledku vyšetření na BSE se posoudí maso a vnitřní orgány jako požitelné po odstranění specifikovaného rizikového materiálu, pokud nebyly důvody pro jiné posouzení, uvolní se do oběhu.

4) V průběhu porážení, pozastavení a veškeré manipulace s masem, vnitřními orgány a kůžemi musí být zajištěna identita těchto částí z jednoho kusu, v případě odpadů (ořezy masa, střeva a obsah střev, nožiny, rohoviny) může být identita zajištěna v rámci hromadného uskladnění tohoto odpadu, maximálně však z 10 kusů.

5) V případě pozitivního výsledku se pozastavení kusů a všech částí jejich těl prodlužuje až do doby potvrzení výsledků konfirmační metodou.

6) V případě pozitivního kusu se za podezřelý z nakažení BSE považuje skot z daného chovu, v rozpětí 12 měsíců mladších a 12 měsíců starších zvířat než byl pozitivní kus. Za podezřelý z nakažení BSE se považuje veškeré přímé potomstvo po pozitivní krávi. Výše uvedená zvířata se po vyšetření likvidují způsobem určeným pro likvidaci specifikovaného rizikového materiálu.

Tento metodický návod nabývá účinnosti dnem 12. 6. 2001
MVDr. Josef Holejšovský, ústřední ředitel SVS

Zdroj: www.agris.cz, 13.6.2001

EU věří kontrolám našeho hovězího

Zástupce Evropské komise Jean Luis Duby dnes požádal ústředního ředitele Státní veterinární správy ČR (SVS) Josefa Holejšovského o potvrzení skutečnosti, že naše země od včerejška vyšetřuje všechny skoty starší 30 měsíců na přítomnost prionu scrapie metodou Western Blot. Agrisu to dnes řekl tiskový mluvčí SVS Josef Duben s tím, že ČR má Unii také deklarovat, že maso exportované do zemí EU, pokud bude pocházet ze zvířat starších než 30 měsíců, bude pocházet vždy ze zvířat vyšetřených na BSE. Podle veterinářů jde o vstřícné gesto EU a

projev důvěry k našemu veterinárnímu doзору.
Zdroj: www.agris.cz, 13.6.2001

Veleba: Možným důvodem BSE v ČR jsou mléčné krmné směsi z dovozu
Možným a pravděpodobným důvodem výskytu tzv. nemoci šílených krav (BSE) v tuzemsku je podle Strany venkova zkrmování mléčných krmných směsí z dovozu. Sdělil to předseda strany Jan Veleba. Jedním z komponentů těchto krmných směsí, které se dovážely do ČR z Tchajwanu a Kanady, je kafilerní tuk. Ten při nedodržení technologie obsahuje priony způsobující vznik BSE, uvedlo vedení strany ve svém dnešním prohlášení. Strana venkova rovněž zdůraznila, že v případě útlumu chovu skotu hrozí republice ekologické a ekonomické nebezpečí. Podle ní by se přestaly sklízet pastevní plochy podhorských oblastí a chov skotu, nosný obor českého zemědělství, a s ním i značná část zpracovatelského průmyslu by skončily v úpadku. Státní veterinární ústav v Jihlavě v pátek potvrdil po kontrolním testu vzorku mozku šestileté krávy z Jihlavska nemoc BSE. Nález pochází z družstva Dušejov, které v pondělí navštívil ministr zemědělství Jan Fencel. Ministerstvo zemědělství poslalo vzorek k dalšímu prověření do laboratoře v německém Tübingenu, odkud by měl být výsledek znám ve čtvrtek. Zákaz dovozu a převozu skotu a dalších produktů z ČR již oznámily Slovensko, Polsko, Rakousko a Litva. Od 11. června odebralo dovozní licence rovněž Maďarsko. Bulharsko a Německo si před rozhodnutím o zákazu dovozu hovězího z ČR počká na výsledky vyšetření z Tübingenu. Estonsko a Lotyšsko vyčkávají na oficiální stanovisko z ČR a ze Světové organizace pro zdraví zvířat.
Zdroj: www.uzpi.cz, 13.6.2001

Veterináři odmítají kritiku testovací metody na BSE
Všechna dosavadní zjištění nemoci šílených krav - BSE, v Evropské unii byla na základě testů jatečných zvířat metodou Western Blot, kterou používá i Státní veterinární správa ČR (SVS). Pro Agris to dnes uvedl tiskový mluvčí SVS Josef Duben, který tak reagoval na kritiku zvolené testovací metody ČR z řad některých laboratoří, které prosazují jiné metody. O použití metody Western Blot - rychlotestu na prokázání infekčního prionu scrapie, který BSE způsobuje, bylo podle Dubna rozhodnuto již počátkem roku 2000, kdy se jednalo o tom, jak zajistit v roce 2001 vyšetření tuzemských vzorků skotu podle metodiky doporučené EU. "Tehdy byl tento test jediným komerčně dostupným testem ze tří v EU oficiálně uznaných. Metoda Western Blot patří mezi tři metody schválené Evropskou komisí, a je stejně citlivý jako zbývající dva - Biorad a Enfer založené na metodě Elisa," zdůraznil Duben. Výsledky použití Western Blot jsou navíc podle Dubna známy během jediného dne, a po pozitivním zjištění se provádí ještě druhé vyšetření složitější imunohistochemickou metodou. "To je stejná praxe jako v EU," konstatoval Duben. Testování metodou Western Blot od firmy Prionics praktikují jako jedinou metodu v Rakousku, Španělsku, Itálii, Švýcarsku a Holandsku, ve Francii se tato metoda podílí na celkovém objemu testů 85 procenty a v Německu 30 procenty.
Zdroj: www.agris.cz, 14.6.2001

Současný stav a postoj USA k BSE
Americké ministerstvo zemědělství vydalo dne 7. 12. 2000 zákaz veškerého dovozu produktů obsahujících bílkovinu z kafilerního tuku poražených zvířat z Evropy, bez ohledu na druh. Toto rozhodnutí následovalo po nedávném zjištění EU, že krmivo neruminantního původu je potenciálně křížově kontaminováno bovine spongiformn encephalopathy (BSE). Tato restrikce se aplikuje na původní produkty, na zpracované nebo jiným způsobem ošetřené evropské produkty. Ministerstvo (USDA) vyhlásilo toto bezpečnostní opatření aby zabránilo potenciálním křížově kontaminovaným produktům vstupu na území Spojených států. Stejný

druh těchto produktů ruminantního původu byl zakázán ze zemí postižených touto nákazou (BSE) již v roce 1989 a souhrnně z celé Evropy v roce 1997. Třebaže dosud v USA nebyl diagnostikován žádný případ BSE, pokračuje se zde v intenzivních opatřeních proti zavlečení této choroby a také aby se zajistila bezpečnost amerických exportních trhů. Tato opatření zahrnují aktivní dozor, testování, školení a přípravu na toto nebezpečí. V roce 1989 zakázaly Spojené státy import živých přežvýkavců a většinu produktů z nich ze zemí, které byly BSE zasaženy.
Zdroj: www.uzpi.cz, 17.6.2001

Vyšetření BSE testem Elisa prý přijde levněji
Až 48 milionů korun mohou daňoví poplatníci ušetřit v případě, pokud by se skot v ČR testoval na nemoc šílených krav - BSE, metodou Elisa. Agris o tom informoval Milan Šrot, ředitel firmy Bio-rad, která touto metodikou testy provádí. Jeden test metodou Western-Blot, která se v současné době jako jediná k testaci vzorků u nás používá, stojí totiž 1600 korun, celkové náklady na jeden Elisa test činí ale podle Šrota pouze 1120 korun. "Při předpokládaném testování 100 000 kusů skotu ročně je celková úspora nákladů při použití metody Elisa 48 000 000 korun," zdůraznil Šrot. Připomněl, že testování je hrazeno ze státního rozpočtu a tedy z peněz daňových poplatníků. Test Elisa je podle firmy Bio-rad, která tento typ testů dodává, validován Evropskou unií a je platně registrován v ČR.
Zdroj: www.agris.cz, 18.6.2001

Kritika metody testování skotu v ČR je nekorektní
Nižší náklady na státní rozpočet při změně dosavadní metody Western-Blot za metodu Elisa, kterými se provádí testace na nemoc šílených krav - BSE, je dána podhodnocenými náklady na aplikaci metody Elisa. V reakci na kritiku firmy Bio-Rad to pro Agris uvedl Jan Kašpar, jednatel společnosti O.K. Servis - Laboratorní technika, která v ČR zastupuje firmu Prinics uplatňující metodu Western Blot. K vyšetření specifického rizikového materiálu ze skotu je podle jeho slov zapotřebí speciální vybavení příslušných laboratoří, neboť vzorky tkáně skotu patří mezi skupinu zvlášť rizikových materiálů. "Musí to být laboratoře, kde se například nekříží provozy," konstatoval Kašpar. Zatímco vybavení laboratoře při metodě Elisa přijde zhruba na milion korun, při aplikaci metody Western Blot na dva až tři miliony. Samotný test Western Blot je přitom levnější než test Elisa.
Podle šéfa oddělení virologie Státního veterinárního ústavu v Jihlavě, kde se kromě Prahy v současné době vyšetření skotu na BSE provádí Pavla Bartáka navíc firma Bio-Rad, které nabízí metodu Elisa, nemá v ČR registrován test totožný s tím, který pro účely testace skotu na nemoc šílených krav schválila Evropská unie. Barták nevidí důvod ke změně metody testace. "Není důvodu opouštět zavedený a fungující systém," zdůraznil. Připomněl, že aplikace jiné metody by mimo jiné znamenala nové kolo školení pracovníků, kteří testy na BSE provádějí.
Zdroj: www.agris.cz, 18.6.2001

Dokument: Historie prevence BSE v ČR
Ochranná opatření přijatá v České republice ve vztahu k bovinní spongiformní encefalopatii Velmi nebezpečné konfiskáty živočišného původu (uhynulá zvířata a části těl z jatek - živočišný odpad) jsou povinně zpracovávány v asanačních podnicích. Již od roku 1962 jsou veškeré odpady živočišného původu v ČR zpracovávány, v souladu se směrnicí ministerstva zemědělství vydanou na základě vyhlášky č.154/1961 k zákonu o veterinární péči, při použití sterilizační teploty 130 -140 °C, po dobu 30 minut a při tlaku 3 barů a vařeny následně až do

rozvaření.

První úřední zákaz zkrmování masokostních mouček (MKM) původem z přežvýkavců a norků krmných přežvýkavcům byl vydán SVS ČR v roce 1991. Na základě mimořádných veterinárních opatření ze dne 30.9.1996 byl tento zákaz opakovaně potvrzen a rozšířen na zákaz zkrmování MKM ze všech savců přežvýkavcům. SVS ČR postupně zakázala dovozy skotu a produktů z něho z Velké Británie a Švýcarska (1994), Francie a Portugalska (21.11.2000), Belgie, Dánska, Irské republiky, Lucemburska, Nizozemska, Německa, Španělska (1.12.2000) a Itálie (18.1.2001). Dne 27.11. 2000 byl vydán zákaz dovozu MKM ze všech členských zemí EU. Vyšetřování zvířat na BSE začalo již v roce 1991, kdy byla zřízena referenční laboratoř pro transmisivní spongiformní encefalopatie. Počet vyšetření byl až do roku 1996 omezen, vyšetřovala se pouze zvířata s klinickými příznaky nervového onemocnění. Vyšetření se provádělo klasickou histologickou technikou. V roce 2001 bylo zahájeno vyšetřování metodou Western Blot (firmy Prionic). Vyšetřování se provádělo u rizikových skupin zvířat ve dvou laboratořích (SVÚ Praha a SVÚ Jihlava). Jako konfirmační metoda bylo v SVÚ Jihlava započato s vyšetřováním imunohistochemickou metodou. K datu 18.6.2001 bylo celkem vyšetřeno 13 306 vzorků. Všechna vyšetření (s výjimkou jednoho) byla negativní. Počínaje dnem 12.6.2001 bylo zahájeno povinné vyšetřování všech zvířat starších 30 měsíců. Od 1.1.2000 je z potravního řetězce odstraňován SRM (specifikovaný rizikový materiál) a zpracováván pouze v kafileriích. Na základě mimořádných veterinárních opatření vydaných ministerstvem zemědělství dne 15. 6. 2001 je od 18. června 2001 prováděn oddělený sběr, svoz a zpracování SRM v jedné určené kafilerii. Takto získané MKM bude následně neškodně zlikvidovány. Od stejného data (18.6.2001) je v platnosti také zákaz získávání mechanicky separovaného masa ze všech kostí skotu, ovcí a koz všech věkových kategorií. Od ledna zřídil ministr zemědělství krizový výbor MZe pro řešení BSE, kterého se účastní zástupci MZe, SVS ČR, ministerstva zdravotnictví, ministerstva zahraničních věcí, ČZPI (Česká zemědělská a potravinářská inspekce). V platnosti je povinnost hlášení a evidence každého, i suspektního případu lidské přenosné transmisivní spongiformní encefalopatie (Creutzfeldt Jakobova nemoc CJD, nová varianta Creutzfeldt Jakobovy nemoci nvCJD) a ministerstvo zdravotnictví zřídilo Národní referenční laboratoř pro transmisivní spongiformní encefalopatie týkajících se lidské populace. Od 1.1.2001 musejí všechny asanační podniky označovat při expedici všechny masokostní moučky " jednotným varovným upozorněním" týkajícím se možnosti jejich zkrmování. Orgány veterinární správy provádí v asanačních podnicích každý týden namátkovou kontrolu dodržení technologických parametrů zpracování konfiskátů a označování vyrobených masokostních mouček. Dosud nebyly zjištěny žádné nedostatky. ÚKZÚZ (Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský) provedl za I. čtvrtletí roku 2001 vyšetření 539 vzorků krmných směsí u 82 výrobců krmných směsí a u 2 mobilních mícháren. Ve II. čtvrtletí roku 2001 provedl 254 kontrol u 42 výrobců krmných směsí. Kontroly se zaměřují na složení, označování krmných směsí a křížovou kontaminaci. ÚKZÚZ provádí od počátku letošního roku kontroly výrobních postupů a označování masokostních mouček v asanačních podnicích. V jednom případě byl zjištěn nedostatek v označení moučky. ÚKZÚZ provedl 488 vyšetření vzorků krmiv laboratorním mikroskopickým vyšetřením se zaměřením na kontaminaci masokostními moučkami. Byla vyslovena 2 podezření, ale následné vyšetření krmiv metodou PCR tato podezření nepotvrdila. Souhrn:

- 12.6.2001 - veškerý skot starší 30 měsíců povinně laboratorně vyšetřován (viz výše),
- od 1.1.2000 - je SRM (specifikovaný rizikový materiál) na základě vyhlášky č. 286/1999 Sb. odstraňován z potravního řetězce a jeho odstraňování na jatkách je pod trvalým veterinárním

dozorem,

- od 18.6.2001 - v souladu s Nařízením Rady a Parlamentu EU č. 999/2001 SVS aktualizovala zařazení SRM v rozsahu uváděném pro skupinu zemí III., do které byla ČR zařazena,

- od 18.6.2001 - zákaz získávání separovaného masa z kostí skotu, ovcí a koz všech věkových kategorií,

- od 18.6.2001 - SRM z jatek a uhynulých zvířat je zpracováván v jednom určeném asanačním podniku a následně spálen, ve všech asanačních podnicích probíhá přísný monitoring dodržování technologických parametrů (doba, teplota, tlak). Ve všech mísírnách krmiv probíhají přísné kontroly dodržení výrobních parametrů. Probíhá příprava legislativy k určení specializovaných mísíren krmiv, které budou vyrábět pouze krmné směsi pro skot, a kde bude platit zákaz výroby krmných směsí pro další druhy hospodářských zvířat (prasata, drůbež), do kterých jsou přidávány masokostní moučky.

Závěr:

Česká republika je připravena provádět vyšetření veškerého poraženého skotu na export staršího 30 měsíců a podle požadavku země určení tuto věkovou hranici pro vyšetření případně i snížit.

V případě exportu masa zvířat mladších než 24 měsíců, pokud nebude vznesen požadavek na vyšetření, je SVS jako kompetentní veterinární autorita schopna certifikovat stáří poraženého zvířete.

SVS ČR je připravena reagovat na případné další požadavky, případně doplňující podmínky kompetentních veterinárních autorit ostatních zemí.

MVDr. Josef Holejšovský, ústřední ředitel Státní veterinární správy ČR

Zdroj: www.agris.cz, 19.6.2001

Dokument: Mimořádná veterinární opatření
R O Z H O D N U T Í

Ministerstvo zemědělství jako orgán příslušný podle § 44 odst.1 písm. f) zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, nařizuje v souladu s § 54 odst. 2 písm. a) a b) citovaného zákona tato mimořádná veterinární opatření:

1. Zpracovatelům na všech jateckých provozech bez rozdílu kapacity se nařizuje těžít některé velmi nebezpečné konfiskáty živočišného původu (dále jen specifikovaný rizikový materiál) a to:

a) lebku, včetně mozku a očí, mandle a míchu skotu staršího 12 měsíců a střeva počínaje dvanáctníkem po konečník skotu všech věkových kategorií

b) lebku včetně mozku a očí, mandle a míchu ovcí a koz, které jsou starší 12 měsíců anebo mají prořezané trvalé řezáky, dále slezinu ovcí a koz všech věkových kategorií.

2. Všem zpracovatelům se zakazuje separace masa z kostí skotu, ovcí a koz všech věkových kategorií.

3. Všem asanačním podnikům se nařizuje provádět oddělený sběr, svoz a vytěžení specifikovaného rizikového materiálu a jeho odvoz v den výskytu do asanačního podniku VETAS České Budějovice, s.r.o., Dobřejovice 97, Chotýčany u Českých Budějovic a zpětný odvoz alikvotního množství MKM a KT a jejich neškodnou likvidaci či skladování.

4. Asanačnímu podniku VETAS České Budějovice, s.r.o., Dobřejovice 97, Chotýčany u Českých Budějovic se nařizuje:

a) provádět zpracování specifikovaného rizikového materiálu na masokostní moučku a kafilerický tuk

b) neuvádět masokostní moučku a tuk do oběhu

c) zakazuje se zpracovávání jiných konfiskátů živočišného původu než specifikovaného rizikového materiálu.

5. V případě potřeby příslušný orgán veterinární správy určí jiný asanační podnik, který bude zpracovávat specifikovaný rizikový materiál. Odůvodnění: uvedená mimořádná veterinární opatření se nařizují v souvislosti s tím, že dne 8. června 2001 bylo na území České republiky prokázáno u jednoho zvířete onemocnění nebezpečnou nákazou spongiformní encefalopatií skotu (BSE). Tato mimořádná veterinární opatření nabývají účinnosti dne 18. června 2001. V Praze dne 11.6. 2001, Ing. Jan F e n c l, ministr zemědělství ČR
Zdroj: www.agris.cz, 19.6.2001

Komise EU prodloužila zákaz používání masokostních mouček
Evropská komise dnes překlenuje neshodné postoje ministrů zemědělství Evropské unie a rozhodla o prodloužení dočasného zákazu používání veškerého krmiva obsahujícího masokostní moučku. Zakázán až do odvolání bude i dovoz a vývoz masokostních mouček. Zákaz krmení hospodářských zvířat semletými zbytky jiných zvířat byl vydán na začátku roku v reakci na první případy tzv. nemoci šílených krav v Německu a Španělsku. Platnost tohoto opatření měla původně vypršet 1. července. Ministři zemědělství EU se na dnešním zasedání na konečném rozhodnutí ohledně masokostní moučky neshodli. Podle pravidel EU však má komise v takovémto případě pravomoc uplatnit svůj návrh. Diplomate agentuře Reuters řekli, že od minulého týdne, kdy stálý veterinární výbor prodloužení dočasného zákazu neschválil, se pozice jednotlivých států nezměnily. Zástupci Německa, Rakouska, Francie a Španělska tehdy hlasovali proti návrhu komise a požadovali trvalý zákaz zkrmování masokostních mouček. Británie zase vystupovala proti tomu, aby zákaz platil i na rybí moučky. Zkrmování masokostní moučky hovězím dobyt看em je v EU zakázáno již několik let. Úřady se však domnívají, že možnost jiného využití moučky může vést k pronikání tohoto produktu i do krmiva pro dobytek. Všeobecně se předpokládá, že masokostní moučka je příčinou rozšíření smrtící bovinní spongiformní encefalopatie (BSE), ohrožující i člověka. BSE byla až donedávna omezena na západní Evropu. Tento měsíc byl první případ této choroby potvrzen v České republice.

hp

klh

(old)

Zdroj: www.uzpi.cz, 20.6.2001

Komise EU prodloužila zákaz používání masokostních mouček
Evropská komise dnes překlenuje neshodné postoje ministrů zemědělství Evropské unie a rozhodla o prodloužení dočasného zákazu používání veškerého krmiva obsahujícího masokostní moučku. Zakázán až do odvolání bude i dovoz a vývoz masokostních mouček. Zákaz krmení hospodářských zvířat semletými zbytky jiných zvířat byl vydán na začátku roku v reakci na první případy tzv. nemoci šílených krav v Německu a Španělsku. Platnost tohoto opatření měla původně vypršet 1. července. Ministři zemědělství EU se na dnešním zasedání na konečném rozhodnutí ohledně masokostní moučky neshodli. Podle pravidel EU však má komise v takovémto případě pravomoc uplatnit svůj návrh. Diplomate agentuře Reuters řekli, že od minulého týdne, kdy stálý veterinární výbor prodloužení dočasného zákazu neschválil, se pozice jednotlivých států nezměnily. Zástupci Německa, Rakouska, Francie a Španělska tehdy hlasovali proti návrhu komise a požadovali trvalý zákaz zkrmování masokostních mouček. Británie zase vystupovala proti tomu, aby zákaz platil i na rybí moučky. Zkrmování masokostní moučky hovězím dobyt看em je v EU zakázáno již několik let. Úřady se však domnívají, že možnost jiného využití moučky může vést k pronikání tohoto produktu i do krmiva pro dobytek. Všeobecně se předpokládá, že masokostní moučka je příčinou rozšíření smrtící bovinní spongiformní encefalopatie (BSE), ohrožující i člověka. BSE byla až donedávna omezena na západní Evropu. Tento měsíc byl první případ této choroby potvrzen v České republice.

Zdroj: www.uzpi.cz, 20.6.2001

Chovatelé navrhují vyloučit z lidské výživy krávy starší pěti let
 Český svaz chovatelů masného skotu navrhuje nepoužívat k výrobě potravin krávy starší pěti let. Jatečné půlky, vyrobené z těchto zvířat, by měl vykoupit za běžné ceny Státní zemědělský intervenční fond. Maso svaz doporučuje zpracovat na krmivo pro masožravce. Opatření může řešit přetlak na trhu s hovězím v souvislosti s prvním případem tzv. nemoci šílených krav (BSE) v ČR. Potvrzený výskyt BSE v tuzemsku totiž znamená zablokování vývozu hovězího masa, telat, určených k dalšímu výkrmu, i plemenných zvířat. Právě prodejem hovězího na zahraničních trzích však ČR dosud vyrovnávala domácí trh, kde poptávka výrazně klesla již v souvislosti s rozšířením BSE v zemích EU. Krávy starší pěti let je podle chovatelů vhodné stáhnout z trhu také proto, že jsou z hlediska BSE nejrizikovější skupinou skotu. Svaz dále požaduje, aby se dojnice mladší pěti let nedostávaly na pulty jako výsekové maso, ale pouze ve formě masných výrobků, což by měla ošetřit právní úprava. Ve výseku je podle chovatelů vhodné prodávat pouze maso z krav masných plemen, které jsou navíc mladší pěti let. Producenti masného skotu dále žádají doplnění centrální evidence zvířat o sledování zvířete po porážce až ke konečnému spotřebiteli. U balíčkového masa by mělo jít o informace o zvířeti, z něž maso pochází. Původ výsekového masa by měl potvrdit certifikát veterinárního lékaře z jatek. Z hlediska kvality svaz doporučuje maso z vykrmených jalovic, volů a mladých pastevních telat. Tato kategorie, kterou chovatelé navrhují zavést po vzoru zemí EU, zahrnuje zvířata o hmotnosti zhruba 250 až 350 kilogramů. Vzhledem k objevení BSE v ČR se totiž dají očekávat obtíže s vývozem telat k výkrmu na podzim letošního roku. Opatření by umístilo tuto kategorii skotu na českém trhu a zároveň by umožnilo spotřebiteli konzumovat kvalitní hovězí maso.
 dmr nol (old)

Zdroj: www.uzpi.cz, 20.6.2001

Nové alarmující studie k BSE
 Doposud zemřelo na následky Nemoci šílených krav, která je přenositelná na člověka 55 osob. Jak napsal "Sunday Times", alarmující data britských vědců zveřejněná v nejnovějších studiích říkají, že jsou pravděpodobně nakaženy desetitisíce osob zárodky smrti končící nové formy Creutzfeldt-Jacobova syndromu. I když Adriano Aguzzi z univerzitní nemocnice v Zürichu varuje před ukvapenými závěry, data v "Sunday Times" by rozhodně neměly nikoho nechat v klidu. Například Švýcarsko je po Anglii stát s nejvíce případy Nemoci šílených krav: již okolo 350 od prvního výskytu této epidemie v roce 1990. Na základě vysokého počtu výskytu této nemoci zakázala EU mezi rokem 1996 a 1999 zákaz importu hovězího masa z Anglie do Švýcarska. Německo povolilo import hovězího masa z Anglie a Švýcarska opět od dubna roku 2000. Ve vědeckých kruzích se již delší čas ví, že Creutzfeldt-Jacobovým syndromem je možno infikovat se prostřednictvím konzumace hovězího masa nakaženého zárodky BSE. Jen ve Švýcarsku statisíce lidí konzumovalo maso nakažené BSE, tisíce lidí se mohlo nakazit. Začátkem června roku 1999 Adriano Aguzzi novinám "Tages-Anzeigen" světil závažnou informaci, že "z hlediska počtu potenciálně infikovaných lidí zbývá pouze málo času k vývoji medikamentů na tuto nemoc". Německý neuropatolog Hans Kretzchmar řekl, že "se pravděpodobně nacházíme na začátku dramatického rozvoje této nemoci, na jejímž konci může být až 50 000 lidí, u kterých se syndrom BSE projeví". [www.redbox.cz]

Zdroj: www.uzpi.cz, 21.6.2001

Japonsko protestuje proti hodnocení Evropské Komise

Japonsko protestuje proti zařazení do skupiny států s vysokým rizikem výskytu BSE. Japonští představitelé, kteří jsou pod tlakem silného agrárního sektoru, se v Bruselu a v Tokiu snaží zabránit Evropské Komisi zveřejnění zprávy Vědecké rady Komise (Commission's steering committee - SSC), ve které se uvádí, že ačkoli v Japonsku nebyl potvrzen výskyt BSE, existuje "objektivní riziko" výskytu vzhledem k importu krmiva z postižených zemí. Hlavním úkolem Komise je vytipovat země s případným rizikem výskytu BSE a zabránit tak opětovnému zavlečení nemoci do EU. Japonsko v pětibodové stupnici rizika obdrželo 3 body, což naznačuje, že v Japonsku se mohou vyskytovat případy onemocnění BSE v inkubačním stadiu. Snaha japonských vyjednávačů zatím byla úspěšná - zpráva nebyla zveřejněna na internetu a je k dispozici pouze jako interní dokument Komise. Hrozba zveřejnění zprávy měla i zpětný účinek na japonský export, který již nezahrnuje výrobky obsahující specifický rizikový materiál. Krizi v BSE ve Velké Británii je v japonských médiích věnována velká pozornost, je však vnímána pouze jako cizí problém, který nemá vliv na japonské spotřebitele. Rada japonských odborníků obviňuje japonskou vládu, že problém podceňuje. Vládní rada pro otázky nezávadnosti potravin Takashi Onodera je toho názoru, že hodnocení SSC je nefér, ale je zcela nezbytné rozšířit rozsah testování na výskyt BSE. [http://news.independent.co.uk/world/asia_china], 19.6.2001

Zdroj: *www.uzpi.cz*, 21.6.2001

V Evropě se neočekává epidemie BSE

Podle mínění sira Johna Krebse předsedy Agentury pro potravinářské standardy ve Velké Británii (Food Standards Agency) testy na výskyt BSE u zdravých kusů ve stáří nad 30 měsíců určených pro potravinářské využití naznačují, že Evropa nebude čelit masivní epidemii této nemoci. Od ledna, kdy bylo po běžných porážkách testováno 1.7 mil kusů, bylo zjištěno 76 pozitivních případů. Je však nadále zcela nezbytné 100% kontrolovat všechny dovozy hovězího masa. U všech třiceti vzorků z Velké Británie nebyl zjištěn výskyt BSE. 76 pozitivních případů zahrnuje **22 zjištěných ve Španělsku (73859 analýz), 21 ve Francii (623349 analýz), 13 v Německu (613550 analýz), 10 v Belgii (97311 analýz), 7 v Itálii (64351 analýz), 2 v Nizozemsku (97794 analýz) 1 v Irsku (71699 analýz)**. Nová technika vyvinutá švýcarskou firmou Serono na detekci CJD a BSE v krvi, skýtá naději na urychlení detekce degenerativních změn v mozku způsobených priony. [<http://www.thetimes.co.uk/>], 14.6.2001

Zdroj: *www.uzpi.cz*, 21.6.2001

Rozmístění prionů u koček infikovaných FSE

Felinní spongiformní encephalopathie (FSE) byla poprvé identifikována u koček ve Velké Británii v roce 1990 a ukazuje se, že je spojena s konzumací potravy pocházející ze skotu infikovaného BSE. U skotu s BSE nebyla zjištěna infekčnost ani akumulace pro nemoc specifického prionového proteinu PrP^{Sc} mimo nervový systém kromě koncové části tenkého střeva (kyčelníku) a kostního morku. To je v kontrastu s ovci infikovanými scrapie a lidmi s Creutz-Jakobovou nemocí, kde se PrP^{Sc} akumuluje v lymfatických tkáních. Britští vědci zkoumali uložení prionového proteinu PrP^{Sc} ve tkáních mimo nervový systém u 17 případů koček s FSE. Byly použity imunohistochemické testy. Malá množství pro nemoc specifického prionového proteinu PrP byla zjištěna ve slezině pouze u dvou ze 13 zkoumaných vzorků. Pro nemoc specifický PrP byl také zjištěn ve vzorcích ledvin ze všech testovaných koček infikovaných FSE, což, jak autoři naznačují, by mohlo mít důsledky pro potenciální vylučování infekce. Avšak neexistuje žádný PrP v jiných lymfatických tkáních a je proto nepravděpodobné, že přítomnost felinní spongiformní encephalopathie by mohla být

zjišťována zkouškami vzorků lymfatických tkání.

Zdroj: www.uzpi.cz, 22.6.2001

Moučky z ciziny se nesmí dovézt ani ke spálení

S účinností od pátku 29. června do odvolání se do ČR nesmí dovážet masokostní moučky, kafilerní tuk a jiné suroviny ani ke spálení. Informoval o tom dnes tiskový mluvčí Státní veterinární správy (SVS) Josef Duben s tím, že SVS tímto svým dnešním rozhodnutím navazuje na již dřívější zákaz dovozů masokostních mouček, kafilerních tuků, kostních šrotů, šrotů z krve a peřokostních mouček týkající se zemí, kde platí zákaz zkrmování mouček. "Právě proto, že se nálezová situace ve výskytu BSE v Evropě stále mění, vydala dnes SVS rozhodnutí jednak v podstatě opakující tento zákaz, jednak specifikující možnost dovozu ostatních kafilerních surovin (z nepřevýkavců) ze zemí s výskytem BSE a také možnost dovozu masa a kafilerních surovin ze zemí BSE prostých," konstatoval Duben. Rozhodnutí SVS navíc podle Dubna zmiňuje i skutečnost, že SVS stanovuje podmínky pro dovoz surovin živočišného původu určených výhradně k výrobě pro technické účely pouze individuálně. Přitom za zpracování pro technické účely se nepovažuje spalování a neškodné odstranění zahrabáním. "Znamená to, že není možné, aby k nám podnikatelé dováželi masokostní moučky, kafilerní tuk a jiné suroviny s touto klasifikací za tímto účelem. I Evropská unie si je vědoma toho, že má k případnému spalování mouček a kafilerních tuků dost a z toho důvodu také zakázala jejich dovoz," uvedl Duben.

Zdroj: www.agris.cz, 27.6.2001

AK: Po objevení BSE v ČR se blíží ztráty chovatelů dvěma mld. Kč

K dvěma miliardám korun se blíží letos ztráty tuzemských chovatelů skotu poté, co se v ČR potvrdil první případ nemoci tzv. šílených krav (BSE). Odbyt totiž poklesl a ceny, které se u jatečných býků již začaly šplhat na 36 korun za kilogram živé hmotnosti, znovu padají ke 30 korunám. Sdělil to tajemník Agrární komory ČR (AK) Jan Záhorka s tím, že o miliardu zemědělci podle propočtu AK přišli již v prvním pololetí kvůli kauze BSE v EU. Roční příjmy chovatelů z hovězího masa odhaduje komora při normální cenové hladině na sedm miliard korun, přičemž při této sumě je podle Záhorky rentabilita výroby hovězího na nule. Pokud bude pokračovat současný cenový vývoj, mohou zemědělci letos za skot utržit pouze pět miliard. Řešení odbytových potíží vidí komora v prodeji na zahraničních trzích. Prezidium Státního zemědělského fondu (SZIF) uložilo ve středu aparátu fondu, aby na příští zasedání vypracoval návrh na obnovu vývozu. Řada států, které český dovoz zakázaly, totiž podle Záhorky toto opatření postupně zmírňuje. AK dále navrhuje stáhnout z trhu maso starých krav a zpracovat je do krmiv pro masožravce a do výseku dodávat pouze maso z mladých býků a jalovic. Nepříznivý vývoj v odbytu hovězího odstartovalo již propuknutí aféry BSE v Evropě v listopadu loňského roku. Český trh zareagoval podle Záhorky propadem cen jatečných býků v průměru o deset korun na kilogram živé hmotnosti. Ten způsobila nízká poptávka, kterou utlumily obavy spotřebitelů z BSE. Zatímco na konci loňského roku, před přepisem nabídky, se cena pohybovala okolo 42 korun za kilogram, postupně klesla až na 30 korun na kilogram, uvedl Záhorka. Před objevením BSE v ČR se cena začala zotavovat a stoupat k 36 korunám za kilogram. Přepis nabídky odhadovala AK pro první i druhé pololetí vždy na 30 tisíc tun. Do června situaci pomáhal řešit intervenční fond subvencovanými vývozy. Ty se však musely kvůli zákazům cílových zemí v souvislosti s výskytem BSE v ČR zastavit.

Zdroj: www.uzpi.cz, 2.7.2001

Veterináři upozorňují na kontroly zvířat v chovech

Od října letošního roku připravuje Státní veterinární správa ČR (SVS) druhý krok v kontrole evidence skotu, a to přímo v jednotlivých chovech. V dnešní tiskové informaci na to opětovně

upozornil tiskový mluvčí SVS Josef Duben. "Půjde o důslednou kontrolu, kterou budou provádět pracovníci SVS na jednotlivých okresních veterinárních správách (OVS)," konstatoval mluvčí. OVS budou podle Dubna působit v terénu a kontrolovat, jak plní jednotliví chovatelé povinnost danou jim zákonem - hlásit okamžitě veškeré změny. "Všechny přesuny, úbytky i nabytí zvířat je nutno hlásit do sedmi dnů do centrální evidence. Kdo tak nečiní, vystavuje se nebezpečí pokuty," zdůraznil Duben.

Evidovat a dokladovat činnost SVS patří podle ústředního ředitele SVS Josefa Holejšovského k prioritám SVS. Jedním z bodů listopadové inspekce z Bruselu bude totiž kontrola dokonalé evidence na jatkách, v asanačních podnicích a v chovech. "Musíme si uvědomit, že bruselští úředníci velmi dobře vědí, kde nás bota tlačí, a my se musíme snažit veškeré své kroky usměřit a jejich stopy dokonale evidovat a dokumentovat. Evidovat a dokumentovat, co jsme při kontrolách zjistili, jaká opatření jsme přijali," informoval Duben. Připomněl také, že od letošního dubna platí vyhláška č. 134/2001 nařizující povinnou identifikaci a registraci skotu, ovcí a koz. To je podle mluvčího důležité zejména v souvislosti s BSE, aby se na jatka a do potravního řetězce nedostalo žádné zvíře neznámého původu. *Zdroj: www.agris.cz, 26.9.2001*

Unie má nedostatek kapacit
LUXEMBURG - Evropská unie bojuje s nedostatkem kapacity na likvidaci živočišného krmiva s obsahem masa, které bylo začátkem tohoto roku postavené mimo zákon kvůli tzv. chorobě šílených krav. Komisař EU pro ochranu zdraví a spotřebitelů David Byrne na setkání ministrů zemědělství unie uvedl, že kapacita je o víc než milion tun menší, než je třeba na likvidaci 3,64 mil. tun masokostní moučky. Nejnovější průzkum v členských zemích zjistil, že Itálie s kapacitou 100 tisíc tun musí zničit přibližně 480 tisíc tun masokostní moučky. Španělsko má kapacitu jen 40 tisíc tun a ve skladech čeká 420 tisíc tun moučky. Ani evropská zemědělská velmoc Francie není na tom o mnoho lépe, protože musí zlikvidovat 790 tisíc tun moučky, ale k dispozici má jen kapacitu na úrovni 350 tisíc tun. Ve zcela jiné pozici je Německo, které může zničit 1,5 mil. tun, ale na likvidaci čeká jen 600 tisíc tun moučky. D. Byrne vyzval členské státy k urychlenému postupu. Nemůžeme slepě zakázat potenciálně nebezpečné metody nebo produkty a ignorovat přitom nevyhnutelnost zabezpečit, aby takovýto zákaz bylo možné účinně uplatnit, - uvedl. Komisař přitom vyjádřil obavy, že kvůli rychlejší produkci, než je tempo likvidace, se některé druhy potenciálně nebezpečného krmiva mohou objevit na trhu uvnitř EU, či v zemích mimo ní. Unie zakázala používání živočišného krmiva s obsahem masa v lednu tohoto roku kvůli obavám, že toto krmivo, kontaminované zárodky BSE, se stále používá. *Zdroj: ÚZPI, 27. 10. 2001*

Nemoc šílených krav dosud hrozí
Hrozbu BSE zastínil terorismus a válka v Afghánistánu, ale nákaza nemoci šílených krav stále hrozí v celé Evropě. Čeští veterináři uvádějí, že data 6. červen 2001 - Dušejov a 22. srpen - Světnov, kde se zatím vyskytly dva případy BSE v České republice nemusejí být konečnými. Nákaza číhá a některé z dobytčat již nyní může být jejím nositelem. Proto byla přijata opatření pro dodržení naprosté bezpečnosti potravin, proto se testují mozky veškerého skotu staršího 30 měsíců. A důvod? Jen nad touto věkovou kategorií se BSE vyskytlo. Ke zvýšení opatrnosti pomáhají i nové poznatky a znalosti, včetně nezastírání pravdy o tom, proč se z Velké Británie nákaza tak lavinovitě rozšířila, přestože ještě do roku 1986 nikdo o BSE - bovinní spongiformní encefalopatii - nevěděl. Pachatel shořel na popel, a přesto znovu ožil

Původce onemocnění - prion je bílkovinná částice, která pod mikroskopem vypadá jako zauzlený provazec, který je menší než vir. V první fázi způsobí jankovatění zvířete a nakonec jeho zešlání s typickým motáním a ztrátou koordinace pohybu. Pachatel - priony - je přítomen v nervovém systému a je velmi odolný. Není-li současně vyvíjen vysoký tlak, neuškodí jim ani teploty nad 360 stupňů Celsia. "Tým amerických vědců vystavoval loni priony deset minut suchému teplu nad 600 stupňů Celsia. Vzplanuly a zbyla z nich špetka popela. Když popel vědci testovali, zjistili, že si uchoval schopnosti vyvolat onemocnění", upozorňuje Jaroslav Petr, vědecký pracovník z Výzkumného ústavu živočišné výroby v Uhřetěbově, který BSE od výskytu prvních britských případů zasvětil část pracovního času i valnou část volného a poznatky výzkumníků z celého světa zveřejnil v knize. "Vědci tvrdí, že priony ničí mokřý var v páře po dobu nejméně 20 minut, při tlaku 3 bary a teplotě 133 stupňů Celsia. Na priony zabírá i silně koncentrovaný louh, působící alespoň hodinu, nebo silné roztoky chloru, jako je třeba Savo," říká Petr s tím, že vědci se přiklání k nákaze masokostní moučkou.

Začátek hledejme v britských kafilerkách Kolébkou masokostní moučky je Velká Británie, kde se ve dvacátých letech dvacátého století začala likvidovat uhynulá těla zvířat spolu s odpady z jatek v kafilerkách. Masokostní moučkou se zpočátku krmila prasata, přidávala se však i do krmení kravám, po němž dobře přibývaly a výborně dojily. Tuto bílkovinnou bombu žraly krávy desítky let, a to nejen ve Velké Británii, postupně i v jiných evropských státech. Navíc se z Velké Británie hovězí maso hodně vyváželo, nejvíc do Francie. I tam se v polovině minulého století krmilo masokostní moučkou a zakázala se zkrmovat až v roce 1996. Christl Donnellyová, precizní francouzská statistička, shromažďovala fakta související s BSE a zjistila, že jen v roce 2000 bylo ve Francii poraženo 100 kusů dobytka nakaženého BSE. "Od roku 1987 se ve Francii nakazilo 7200 kusů skotu," sdělila. Bylo to mnohonásobně víc než v okolních evropských státech. S šířením nákazy BSE u skotu přibývalo i nemocných Creutzfeldt Jacobovou chorobou u lidí. Vědci tvrdí, že došlo k prolomení mezidruhové bariery a ze zvířat se nemoc šílených krav přenesla na lidi. Creutzfeldt-Jakobova nemoc má novou formu

Ve Velké Británii se v devadesátých letech vědci přeli, proč ze sta onemocnění novou formou Creutzfeldt-Jakobovy nemoci bylo pět případů v třítisícovém městě Queniborough. Pár vědců vinilo nedalekou továrnu na pesticidy, kde došlo k havárii a do vzduchu se dostal oblak organofosfátů. Komise, která případ řešila, letos v březnu záhadu odhalila. V Queniborough se skot porážel v domácnostech tradičním způsobem. Při něm je rozříznuta lebka i s mozkem, a ten se rozstříkne kolem a ulpí na mase poražených kusů. **Priony se tak mohly dostat do jídla lidí. "Ve Velké Británii se riskovalo i jinak, zdá se to až nepochopitelné. Ještě pět let po propuknutí skandálu s nemocí BSE se ve školách během laboratorních cvičení zkoumal sklívec očí skotu, aniž kdo upozornil na nebezpečí výtkytu prionů," uvádí vědec z Uhřetěbově.**

Británie v ohrožení Statisticy mluví o půl milionu ohrožených Britů. "Odhady statistiků naznačují, že Britové mohli v uplynulých letech sníst maso 750 000 kusů nakažených BSE," konstatuje Petr. "Druhý šok přinesl rok 2000, kdy se nade vši pochybnost ukázalo, že počty lidí umírajících na novou variantu Creutzfeldt-Jakobovy choroby nezadržitelně rostou." Odborníci z vědeckého výboru Evropské unie vyslali do Bruselu přes průliv La Manche poplašnou zprávu, podle které se může z kusu dobytka nakaženého BSE infikovat priony až půl milionu lidí. Z toho vyplývá, že by novou Creutzfeldt-Jakobovou chorobu měly ve svém těle miliony britských obyvatel," uvádí Petr. Tým vědců financovaných britskou farmaceutickou firmou Wellcome, vedený Royem Andersonem se domnívá, že inkubační doba může přesáhnout 35 let. Proti drsným předpovědím některých expertů z Evropské unie, že možné množství nakažených lidí

přesáhne miliony, mluví Anderson o tisících, nanejvýš něco přes sto tisíc potenciálně nemocných.

(Pozn. red.: **Dosud nejsrozumitelnější formou o BSE velmi zajímavým způsobem píše výzkumník Jaroslav Petr v knížce Nemoc šílených krav - Hrozí?. Vyšla v těchto dnech v nakladatelství Iva Železného.)**

Prevence proti přenosu BSE
Krmít skot masokostní moučkou se zakazuje. V České republice zákaz platí deset let. V Evropské unii je zakázáno vyrábět masokostní moučku do odvolání. Rizikové materiály, jako je mozek, mícha, oči, slezina a střeva, je zakázáno dávat do masných výrobků a musí se likvidovat za vysokých teplot v zařízeních k tomu určených. V zemích, kde se masokostní moučka smí i nadále vyrábět, se musí dodržovat teplota 133 stupňů Celsia, tlak 3 bary a doba působení tlaku a teploty po dvacet minut. **Je libo hovězí maso? Mnozí zákazníci váhají. Mají obavy z nemoci šílených krav a z její lidské obdoby, Creutzfeldt-Jakobovy choroby. Pracovníci českých laboratoří jsou kvůli nemoci šílených krav v nejvyšší pohotovosti. Dosud bylo vyšetřeno 74 526 vzorků z mozků skotu.**
Zdroj: AGROWEB, 26. 10. 2001

Živočišné moučky způsobují problémy
Francouzská vláda před rokem zakázala používat živočišné moučky do krmiva pro chovná zvířata. Od listopadu 2000 se zásoby živočišných mouček hromadí a nyní dosahují přibližně 400 tisíc tun na 21 skládkách. Jejich množství se přitom každý týden zvyšuje o 8000 tun. Informuje o tom francouzský denník Libération. Ještě loni se moučky používaly jako krmivo pro drůbež a prasata. Po vydání zákazu jejich používání se živočišné moučky hromadí a představují velký problém pro francouzské úřady. Je to zároveň i absurdní stav. Nejen cementárny mají kapacity na spalování živočišných mouček. Hutnictví, podniky městského vytápění, papírny, podniky skupin Electricité de France a Gaz de France, jako i spalovny komunálního odpadu by je rovněž mohly spalovat. Zatím však projevily ochotu spalovat živočišné moučky jen cementárny. Vzpomínaných 21 skládek živočišných mouček se nachází v západní části Francie. Z nich 16 je už prakticky plných a je potřeba hledat nová skladovací místa. Kolem roku 2003 by měly být k dispozici také jiné možnosti řešení tohoto problému. V březnu 2001 Agentura na ochranu životního prostředí a na zvládnutí energie navrhla vytvoření nových jednotek na termickou likvidaci odpadu. V těchto spalovnách by se mohly likvidovat kromě dalších odpadů i živočišné moučky a zároveň by se vyráběla elektrická energie. Na každou odstraněnou tunu by podniky získaly příspěvek a měly by zpracovat 1,4 mil. tun živočišných mouček a 330 tisíc tun dalšího odpadu. Investice jsou vysoké, představují 6 mld. franků, ale vyřešil by se tím problém živočišných mouček. (Roľnícke noviny, č. 226, 22. listopadu 2001 (Šť))
Zdroj: UZPI, 28. 11. 2001

Ceny jatečného skotu v USA na vysoké úrovni
Chovatelé v Evropské unii dosahují v současné době při prodeji jatečného skotu asi o třetinu nižší ceny než chovatelé v Kanadě, Mexiku a USA. K tomuto srovnání dospěla Centrální tržní a cenová agentura SRN na základě analýzy nejnovějších údajů USDA o situaci na severoamerickém trhu hovězího masa. Ukazuje se, že problematika BSE se v Severní Americe dosud neprojevila negativně na poptávce spotřebitelů po hovězím a telecím mase, ani na cenové úrovni. Ceny hovězího masa se na trzích USA vyvíjely v poslední době zcela jinak než v Evropě. Například za období od října minulého roku do října 2001 se ceny na trzích USA zvýšily o 10 %. V prvních šesti měsících letošního roku se farmářské ceny jatečného skotu (samců) na reprezentativních trzích USA pohybovaly mezi 1,71 USD/kg až

1,77 USD/kg. Celková produkce hovězího a telecího masa v USA za rok 2001 se odhaduje na 11,75 mil. t. Tato úroveň znamená, že Spojené státy zůstanou v produkci této komodity tradičně také v letošním roce největším světovým výrobcem. V roce 2000 se zde vyrobilo podle předběžných údajů dokonce 12,30 mil. t hovězího a telecího masa. (DLZ Agrarmag., 2001, č. 11, s. 14 (Jav)
Zdroj: UZPI, 29. 11. 2001

Žena z Karvinska asi zemřela na nemoc šílených krav
OSTRAVA - Podezření z onemocnění Creutzfeldt-Jacobovou chorobou (CJN) u starší ženy z Karvinska, která zemřela v minulých dnech, zkoumají nyní odborníci národní referenční laboratoře pro diagnostiku CJN v pražské Thomayerově nemocnici. "Zatím nemáme nic potvrzeno, ale podezření tady je. Čekáme teď na výsledky pitvy z referenční laboratoře v Praze," potvrdila ředitelka Okresní hygienické stanice v Karviné Helena Šebáková. K případu odmítla říci cokoli bližšího s tím, že informace poskytne až po obdržení výsledků pitvy. Při Creutzfeldt-Jacobově nemoci, na niž ročně umírají průměrně dvě osoby z milionu, dochází k degeneraci neuronů v mozku. Choroba se projevuje většinou mezi 50 až 60 lety věku poruchami psychiky, zraku i chůze a během několika měsíců končí smrtí. V roce 1996 byla navíc poprvé u člověka diagnostikována i takzvaná variantní Creutzfeldt-Jacobova nemoc, která údajně představuje obdobu nemoci šílených krav (BSE) u lidí a na niž zemřelo od té doby asi osm desítek lidí. Právě kvůli této nové formě CJN, kterou může člověk onemocnět při konzumaci nakažených potravin, se šíří ve světě strach. Lidé se obávají jíst například hovězí maso, protože nákaza byla nejčastěji zachycena u hovězího dobytka. Odborníci však varují před zbytečnou panikou. "Zatím nemáme žádný důvod si myslet, že jde o novou formu CJN, tedy lidskou formu nemoci šílených krav. Ale musíme počkat na výsledky pitvy, jasno bude během dvou až tří týdnů," řekl ke karvinskému případu primář patologie v Thomayerově nemocnici František Koukolík, pod něhož spadá laboratoř pro CJN. Před pěti lety podlehl této nemoci třiačtyřicetiletý dělník ze Šumperska. Zatím poslední podezření v České republice na Creutzfeldt-Jacobovu nemoc, které se objevilo loni v červnu u třiašedesátileté ženy také ze Šumperska, se nepotvrdilo.
Zdroj: Mojenoviny, 6. 12. 2002

BSE způsobuje dvě varianty Creutzfeldt-Jakobovy nemoci
Vědci z londýnské univerzity v oblasti medicíny se domnívají, že BSE způsobuje dva typy Creutzfeldt-Jakobovy nemoci (CJD). Vědci z londýnské univerzity došli k závěrům, že smrtelné onemocnění, způsobující chřadnutí mozku, známé pod zkratkou BSE (bovine spongiform encephalopathy), může být u člověka projeveno ve dvou typech CJD. **Výzkumní pracovníci ukončili pokusy na myších, které sledovaly spojitost mezi BSE a CJD. Konzumace hovězího masa infikovaného BSE může vést k onemocnění novou variantou CJD. Nyní se věří, že BSE může způsobovat nákazu tímto novým druhem nevyléčitelného onemocnění.** V Británii na novou formu CJD již zemřelo skoro 120 osob. Případy úmrtí následkem této varianty CJD byly v Británii zaznamenávány od roku 1990, vrcholu v počtu postižených osob bylo dosaženo v letech 1997-99, kdy zemřelo 60 lidí za rok. Oproti tomu v roce 2000 jen 28. Zástupci ochrany veřejného zdraví žádají revizi, která by určila skutečnou míru závislosti onemocněním CJD na BSE. Někteří odborníci dokonce navrhují, aby byl každý Brit na tuto nemoc testován.
Zdroj: Topagro, 5. 12. 2002

V Rakousku byl poražen dobytek ze statku, kde byla zjištěna BSE
Všech 61 kusů skotu ze statku v dolnorakouské obci Grossshoebarten, kde se počátkem měsíce

potvrdil výskyt tzv. nemoci šílených krav (BSE), bylo v noci na pondělí usmrceno uspávacími injekcemi. Každému zvířeti odebrali specialisté vzorky krve a u dobytka staršího 24 měsíců se provedou testy na BSE i z části mozku. Rozhodnutí o utracení stáda padlo poté, co poslední výsledky testu, provedeného ve švýcarském Bernu, prokázaly přítomnost BSE. Pátrání po příčinách vůbec prvního případu nemoci šílených krav provázejí od začátku nejasnosti. Úřady totiž nejprve uzavřely nesprávný statek, protože vzorky testovaných zvířat byly zaměněny. Podobně jako jiné země i alpská republika na jatkách testuje na BSE dobytek starší třiceti měsíců. Dosud se provedlo přes 210.000 testů.

Zdroj: Agronavigator, 19. 12. 2001

Stát už nebude platit testy BSE
Tři důležité změny související se vstupem do Evropské unie čekají příští rok zemědělce a potravináře.

Ze státních peněz už nebude placeno vyšetřování skotu na nemoc BSE, takzvané "šílenství krav". Řekl to ministr zemědělství Jan Fencel na semináři s agrárními odborníky a politiky. "Testovat se zvířata ovšem budou dál, nemůžeme se chovat jinak než Evropská unie. To znamená, že podnikatelé budou muset náklady na testy promítnout do svých výrobních nákladů," konstatoval ministr. Letos přišla vyšetření zvířat kvůli BSE na nejméně 160 miliónů korun.

Zdroj: Hospodářské noviny, 20.12.2001

Testy na BSE zřejmě zvýší ceny hovězího o tři až osm korun

Většina zpracovatelů hovězího odhaduje, že jeho ceny vzrostou od tří do osmi korun následkem faktu, že od ledna budou muset hradit testování skotu na BSE. Jejich postoj je však nejednotný. Zatímco někteří by uvítali, aby se náklady na testy rozdělily mezi ně a dodavatele zvířat, jiní jsou s tímto faktem smířeni. Další hodljají situaci řešit tím, že přestanou od ledna vykupovat býky starší 30 měsíců, u nichž je nutné vyšetření. Vyplývá to z dnešní ankety zpravodajů ve velkých masokombinátech ČR. Zvýšení cen hovězího masa předpokládá vzhledem k povinnosti platit testy na BSE ředitel společnosti Masný průmysl Česká Lípa Jan András. Českolipský podnik poráží podle něho měsíčně zhruba 200 kusů hovězího dobytka, téměř 40 procent zvířat se musí testovat na BSE. Jeden test přijde na 1500 korun, ale podnik podle Andrása už žádnou rezervu nemá, a proto bude muset tyto náklady promítnout do cen. "Testování zvýší cenu masa o sedm až osm korun na kile. O ty buď musíme zvýšit prodejní cenu, nebo snížíme ceny výkupní," poznamenal András. Největší zpracovatel masa na Nymbursku a Mladoboleslavsku Ladislav Mazura ostře odmítá fakt, že zpracovatelé budou muset od Nového roku hradit ze svého testování BSE bez podpory státu. Je přesvědčen o tom, že to povede ke zdražení masa i ke snížení odbytu. "Buď zdražíme maso nebo budeme muset platit zemědělcům méně," řekl Mazura. Pokud by se podle něho do cen masa započítaly náklady na testování BSE, znamenalo by to zvýšení o tři koruny na kilogram. "Bude nás to nutit k tomu, abychom zabíjeli co nejméně krav," řekl. Větší část nákladů na testování hovězího dobytka na BSE by podle Martina Mráze, mluvčího roudnického masokombinátu Procházka, měli nést především dodavatelé zvířat. "Součástí všech dokumentů, které nám umožní maso zpracovat, je test na BSE. Budeme ho proto od dodavatelů vyžadovat," uvedl. V případě, že se dodavatelé a zpracovatelé masa o náklady na testy podělí, neměla by se cena masa nijak výrazně měnit. "Odhaduji to na dvě až tři koruny," dodal Mráz. Velkoobchodní cena nejprodávanějšího zadního masa z krav se pohybuje kolem 90 korun na kilogram. Největší zpracovatel masa v jižních Čechách, a.s. Maso Planá, vyrábí výseková masa výhradně z býků mladších 20 měsíců. Podle jejího výkonného ředitele Emila Kaspera zatím nelze říci, jak se na cenách masa projeví povinnost jatek hradit testy na BSE. "To, jak se vyprofiluje cena, bude záležet také na tom, jaký zájem na trhu bude o jednotlivé kategorie,

zda budou lidé dávat přednost býkům," uvedl. U plzeňského Masokombinátu Schneider se náklady spojené s testováním na BSE projeví nárůstem ceny hovězího masa v průměru o dvě až čtyři procenta. Mluvčí firmy Edita Vighová dnes řekla, že cena hovězího masa by se měla v průměru zvýšit asi o tři až šest korun na kilogram. Podrobnou kalkulaci podle ní firma bude mít k dispozici až v lednu 2002. Masokombinát Skaličan z České Skalice na Náchodsku přestane od ledna vykupovat a porážet býky starší 30 měsíců, u nichž je nutné vyšetření na BSE. Náklady na testování krav masokombinát zřejmě bude muset přenést na zemědělce, řekl ředitel Skaličanu Miroslav Šolc. Pokud by se náklady na testování krav promítly do cen, vedlo by to podle něj k dramatickému snížení poptávky po hovězím. Podle Šolce by měl testování alespoň v příštím roce hradit cele nebo zčásti stát tak, jak to je obvyklé v zemích Evropské unie. Kostelecké uzeniny očekávají mírný růst ceny hovězího, ale ne v souvislosti s placením testů na BSE. V Kostelci testovali po zjištění výskytu BSE v ČR veškerý hovězí dobytek, náklady se tím v roce 2001 zvýšily o deset miliónů korun. V roce 2002 budou testovat jen kusy starší 30 měsíců. Podnik předpokládá mírný růst výkupní ceny hovězího, protože nyní se hovězí vykupuje za nižší ceny než vepřové (o 8,20 Kč na kilogram živé váhy) a to neodpovídá skutečně vynaloženým výrobním nákladům zemědělců. Náklady na testování BSE se z hlediska kalkulace nijak zvlášť do cen hovězího masa nepromítnou, řekl dnes výkonný ředitel s.r.o. Masný průmysl Krásno Jan Haruda. "Bude to zhruba stejné jako dnes, kdy je hradil někdo jiný," doplnil. Odbyt hovězího je podle něho v posledním čtvrtletí stabilizován a firma denně prodá kolem sedmi tun hovězího masa. "Objem se v předvánočním období zvýšil až na deset tun," dodal Haruda. Masokombinát Martinov podle své mluvčí Evy Kijonkové předpokládá, že náklady na testy hovězího na BSE nezvýší jeho cenu. Společnost produkuje výrobky se značkou Martinov totiž preferuje porážku nerizikového mladého jatečného skotu do stáří 24 měsíců. Při současném růstu produkce lze ale očekávat, že bude nutné nakupovat i skot starší, který musí projít zkušebními testy na BSE. "Náklady na tuto proceduru při celkovém objemu produkce nevyvolají výrazný tlak na cenu. Ceny testů se tak do cen hovězího z Martinova promítnou nulově nebo naprosto zanedbatelně," dodala Kijonková.

Zdroj: Agris, 20.12.2001

2002

Jistotu zdravého masa si zaplatí sami spotřebitelé
Hovězí na pultech podraží. Chovatelé a řezníci se totiž zdráhají zaplatit povinné testování na nemoc šílených krav **náklady na jedno poražené dobytče činí 1500 korun - a odnese to zákazník.** "V krátké době lze očekávat, že se kvůli testům zvýší cena hovězího v průměru až o sedm procent," tvrdí odborníci. Peníze na testy mají sice podle slibů ministerstva zemědělství přijít z Bruselu, lze je však očekávat nejdříve v říjnu. A testovat se musí už nyní. Řezníci tvrdí, že za jakost dodávaného zboží odpovídají chovatelé. "Pokud předpisy vyžadují atest, jsou povinni ho na své náklady zajistit," uvedl Ladislav Steinhauser, předseda Českého svazu zpracovatelů masa. "Tvoří své nabídkové ceny, ať si tedy připočítají i náklady na testy," dodal.

Zemědělci oponují názorem advokátů. "Zákon o veterinární péči hovoří jasně. Náklady spojené s prohlídkou jatečných zvířat a masa je povinen hradit provozovatel jatek, a to paušální částkou stanovenou prováděcím předpisem," sdělil advokát Zdeněk Hraba. S tímto názorem se ztotožňuje i ministr zemědělství Jan Fenc. Šéf Státní veterinární správy Josef Holejšovský dodává, že příslušné předpisy nehovoří o tom, že by měli testy hradit chovatelé, naopak. Zástupci velkých obchodních řetězců očekávají zdražení nejpozději v druhé polovině února.

Do cen se vedle nákladů na testy promítnou i vyšší výkupní ceny masokombinátů, které si vymohli zemědělci.

"Čekáme, že kilogram předního může zdražit až o sedm korun, zadního nejméně o devět korun, nejdražší svíčková by mohla zdražit až o dvacet korun," předpokládají odborníci.
Zdroj: Moje noviny, 23. 1. 2002

Americké výzkumy ožívují strašidlo BSE
Brusel (Od našeho zpravodaje) - I bifteky by mohly škodit. Takové nebezpečí je zatím velmi vzdálené, ale po nových objevech amerických vědců je třeba s ním počítat. Evropští odborníci musí nyní znovu zkoumat, zda je zejména hovězí maso tak bezpečné, jak dosud tvrdili, anebo zda může být cestou pro šíření nemoci šílených krav (BSE). Podle výzkumů, které v úterý zveřejnil americký nositel Nobelovy ceny Stanley B. Prusiner a jeho tým, se mohou i v mase hromadit priony. Platí to alespoň u myši a křečků. Takové odhalení působí spíše nesrozumitelně než nebezpečně - pokud se nedodá, že mnozí odborníci považují priony za původce nemoci šílených krav. Dosud panovalo přesvědčení, že tyto bílkovinné částice se soustřeďují v mozku, míše a jiných "rizikových" částech těl, a že tedy stačí vyjmout tyto orgány, aby bylo maso celkem bezpečné. **Americké výzkumy tak zasadily tvrdou ránu optimismu v boji s nemocí. Prusinerův tým, působící na Kalifornské univerzitě, totiž zjistil, že priony se mohou hromadit i v nožičkách a ve vnitřních orgánech, jako jsou játra. Evropští odborníci proto poněkud znejistěli. Výsledek, k němuž dospěl Prusiner, se dosud považoval za vyloučený.** Bezpečnostní opatření Evropské unie proti BSE jsou založena právě na víře, že samo maso nepředstavuje zdravotní riziko pro lidi ani pro dobytek. Prusinerův tým však zatím neexperimentoval s nemocí šílených krav. Prusinerův tým infikoval zvířata nemocí scrappie, která postihuje ovce a která podle dosavadních zjištění není člověku přímo nebezpečná. To je však jen malá útěcha. **Scrappie bývá často označována za nemoc, z níž se BSE vyvinula. Údajně k tomu došlo poté, co se do krmiva pro dobytek začalo přidávat i maso ovcí nakažených touto nemocí. Evropská komise, jež dohlíží na bezpečnost potravin v EU, zatím sleduje americká zjištění s velkou skepsí. "Myš nelze srovnávat s krávou.** My jsme testovali řadu krav nakažených BSE, ale nic takového (přenos prionů do masa) při nich nebylo zjištěno," uvedla Beate Gminderová, mluvčí komisaře pro bezpečnost potravin. "Je možné, že velmi sofistikovanými a mimořádně citlivými metodami lze zjistit bílkoviny-priony, ale i pak je ještě třeba zjistit, zda je s nimi spojena nějaká nakažlivost a zda je to podstatné z hlediska přenosu nemoci," soudí opatrně Pierre-Paul Pastoret z veterinární fakulty při univerzitě v Lutychu. Sama Gminderová k výsledkům profesora Prusinera dodala, že "je to zajímavý výsledek, který ale nemá bezprostřední důsledky", protože **mezi křečky a krávami existuje jistá biologická, druhová bariéra.** Celé věci se přesto iniciativně chopili Francouzi. Jejich agentura pro bezpečnost potravin AFSSA oznámila, že bude nyní přísně zkoumat maso krav nakažených BSE. Francie má svůj důvod pro tuto aktivitu. Odmítá totiž dovoz britského hovězího a každý argument, že toto maso může být bezpečnostním rizikem, se jí hodí. Zvláště poté, co prohrála soudní spor s Brity, při němž Evropský soudní dvůr rozhodl, že Paříž musí blokádu hovězího zrušit. Kvůli šíleným kravám vypukly již dvě velké paniky - první v roce 1996 vedla k zákazu vývozu britského hovězího, druhá v roce 2000 postihla i kontinent, kde byly zjištěny stovky nakažených kusů. Obavy byly posíleny tvrzením, že BSE vyvolává u lidí CJD, což je smrtící onemocnění mozku. **Paniky již přešly, ale kolem BSE panuje stále řada nejistot, zejména v Británii, která byla nemocí postižena nejvíce.** Počátkem roku tam vyvolalo velký rozruch tvrzení, že nemoc šílených krav postihuje i ovce. Podezření nakonec nebylo potvrzeno.
Zdroj: Mladá fronta DNES, 21. 3. 2002

Nová teorie o BSE

Existuje nová teorie o bovinní spongiformní encephalopathii (BSE). Tato teorie se zabývá úlohou mědi a manganu v rozvoji prionových onemocnění - BSE a její lidské varianty - Creutzfeld - Jakobovy choroby (vCJD). O této teorii diskutuje odborník Larry Berger z univerzity v Illinois v USA. V roce 1999 výzkumníci zjistili, že měď je součástí normálního prionového proteinu, který se uplatňuje v nervové synapsi nebo je začleněn v superoxid dismutáze. Tento prion citlivě reaguje na proteinázy enzymy rozkládající proteiny. Avšak v roce 2000 titíž výzkumníci ukázali, že tento prion byl také schopen vázat mangan a nikl. Když mangan nahradil měď, nejcharakterističtější vlastností této izoformy byla rezistence vůči proteínázám a následné tvoření fibril. Tato trojrozměrná struktura izoformy se změnila tak, že výsledný prion byl více než 100 krát rezistentnější vůči rozkladu proteínázou. Jestliže k tomuto procesu dojde v organismu zvířete, tato izoforma, rezistentní vůči proteínáze, se bude hromadit v mozku a bude přitom způsobovat neurologické degenerace a následné chátrání zvířete. Je možné, že faktory prostředí, například půda chudá na měď a bohatá na mangan v určitých oblastech, predisponují určitá zvířata nebo lidi k nemocem pocházejících z prionů. Jistý britský chovatel obšírně studoval tento problém a učinil zajímavá pozorování. Tvrdí, že výskyt BSE není spojen tolik se zkrmováním masové a kostní moučky jako s užíváním organofosfátu zvaného Phosmet, určeného k potlačování střečkovitost skotu. Jedna z vlastností Phosmetu je vázání mědi. Jestliže Phosmet navázal měď v organismu krav a jestliže byl v masové a kostní moučce přítomen prion obsahující mangan a byl pak absorbován, mohl to být ten, který inicioval rozvoj BSE. Zkrmování kontaminované masové a kostní moučky může nemoc zintenzivnit, ale k vyvolání exploze BSE ve Velké Británii musely být současně přítomny další nutriční a ekologické faktory. Nový výzkum pracovníka z univerzity v Avignonu naznačuje, že existuje přímé spojení mezi šířením nemoci ve Francii a užíváním pesticidu k hubení střečků. Výzkumníci z Cambridge a Francie zkoumají koncentrace mědi a manganu v obětech CJD. Zjistili, že obsah manganu byl 10 krát vyšší v mozcích obětí CJD, než v mozcích zdravých lidí. Byla vznesena námitka proti názoru, že rozvoj CJD u lidí, vyplynul výlučně z konzumace kontaminovaného masa. Byla předložena myšlenka, že k tomu, aby se rozvinula CJD, musí být v potravě přítomna nerovnováha kationtů, zejména mědi a manganu, podobně jako u skotu. *Feed Management*, 53, 2002, č. 4, s. 4-5 (Vo)

Zdroj: Agronavigator, 19. 5. 2002

BSE po roce

První "šílená kráva" byla u nás diagnostikována 5. června 2001 a druhá 21. srpna téhož roku. Od té doby nic. Samozřejmě nelze vyloučit, že by se nějaký další případ mohl objevit. Nicméně lze říci, že bezmála 200 000 vyšetřených krav na dva pozitivní kusy již o něčem svědčí. Přinejmenším o tom, že se nám v minulosti podařilo dodržovat to, co jsme říkali, že zemědělci u nás skotu nezkrmovali masokostní moučku ani českou, ani z dovozu. Naše domácí byla z hlediska nebezpečí BSE bezpečná od roku 1962, kdy byly v zájmu obrany před nebezpečnými sporujícími mikroorganismy, zejména sněti slezinné, stanoveny přísné bezpečnostní parametry pro výrobu. To znamená tlak 3 bary, doba 20 minut a teplota 133 °C. Ovšem BSE - bovinní spongiformní encefalopatie neboli nemoc šílených krav má původ ve Velké Británii, kde vznikla právě zmutováním z klusavky ovcí. Vyráběli zde totiž za nízkých teplot masokostní moučku mimo jiné i z ovcí nemocných scrapii (klusavkou), a tu pak zkrmovali i skotu. Dalším krokem směřujícím ke zvýšení důvěry ve zdravotní nezávadnost potravin bylo, že od loňského října je povinné označovat hovězí maso věkovou kategorií zvířete a v případě, že by šlo o krávu starší než 30 měsíců, tak osvědčením o jejím vyšetření na BSE. Veškerý skot musí být u nás registrovaný a označený již od dubna 2001, od dubna 2002 nabylo účinnosti

opatření, že individuálními čísly musejí být označována i jiná zvířata i ovce a kozy. Zpříšňuje se kontrola identifikace skotu. Zkrátka zvíře neznámého původu nesmí přijít do potravního řetězce. Maso z takového zvířete se nesmí dostat na pulty řeznictví. Nařídít a kontrolovat je jedna věc, druhá je však, co dělat, zjistí-li se pochybení. U nás zatím platí to, že neprokáže-li se původ zvířete, musí se porazit jako zvíře podezřelé, tj. neznámého původu a nesmí být zpracováno pro výživu lidí. Toto opatření a další z něj vyplývající jsou zapracována do chystané novely veterinárního zákona, aby byla v souladu s legislativou EU. Nejde totiž o to, uložit pokutu, ale především o ochranu spotřebitele. Nepodaří-li se do 48 hodin prokázat identitu zvířete, musí se neškodně odstranit (viz povinnost identifikovat, popřípadě registrovat hospodářská zvířata od 1. dubna, například ovce, kozy a prasata). To znamená utratit a odvézt do asanačního podniku. Zjistí-li se v chovu více (v EU více než 20 %) špatně nebo vůbec neidentifikovaných či neregistrovaných zvířat, pak by další sankcí měla být možnost zakázat jakékoli přesuny do chovu a z chovu až do vyřešení problému. Jak je vidět, je stále co vylepšovat. Je třeba říci, že všechna opatření, která Státní veterinární správa přijímá a navrhuje se snaží postihnout všechna zdravotní rizika, nejen problémy spojené se skotem a BSE!

Zdroj: Josef Duben, tisk. mluvčí SVS ČR, 30.5.2002

Kovy a prionové nemoci

Buněčný prionový protein (PrPC) se vyskytuje hlavně na povrchu buněk nervové tkáně. Jeho přesná funkce není známá, ale jedna z možností je účast na metabolismu mědi. Modifikovaný prionový protein (PrPSc) se považuje za příčinu prionových nemocí (smrtné neurodegenerativní onemocnění). Přítomnost PrPC je nezbytná pro manifestaci prionové nemoci. Přesný proces modifikace PrPC na PrPSc není znám. PrPC je protein vážící měď a proto vědci při zkoumání prionových nemocí zkoumali i změny v množství stopových prvků obsažených v mozku a ostatních orgánech myší infikovaných myší skrapií. Zjistili, že v mozku infikovaných myší dochází před začátkem klinických příznaků onemocnění ke změnám v hladině mědi a manganu. U mědi pozorovali snížení hladiny v mozku a významné zvýšení hladiny v játrech a v krvi (dochází k přemístění mědi z mozku do jiných tkání). U manganu byla konstatovaná zvýšená hladina v krvi, mozku a ve svalech. Změny dosáhly maxima na počátku klinických příznaků. Jedná se o první zprávu o systémové změně manganu a možném využití pro selektivní diagnózu prionových nemocí. Odborník zabývající se metabolismem kovů v souvislosti se změnou prionového proteinu sledoval, zda při vývoji prionových nemocí dochází i ke změně u antioxidantních proteinů, ke kterým priony patří. Studie u myší dokazuje, že změny v mozku a nevyrovnanost v obsahu kovů indukované skrapií (prionové onemocnění) by mohly vyvolat konverzi PrPC na PrPSc. Autor předpokládá, že změny v metabolismu stopových prvků vznikající při změně v prionech vážících kovy jsou jádrem patologických modifikací charakteristických pro prionové nemoci. (Trends in Biotechnology, 20, 2002, č. 6, s. 235 (Sch))

Zdroj: Agronavigator, 21. 6. 2002

Největší v oboru

Kostelecké uzeniny, největší tuzemská firma v oboru, se letos chystají zvýšit tržby z loňských více než čtyř miliard na 4,5 miliardy korun. Zatímco loni v prvním čtvrtletí stouply tržby o 15 procent, letos meziročně vzrostly o 21 procent. Podnik, který měl v loňském roce přes 1450 pracovníků, přitom hodlá zvýšit počet zaměstnanců asi o sto lidí. V obchodní strategii se firma nyní snaží také pronikat na východoevropské trhy. Její zboží se již objevilo v moskevských supermarketech, masné výrobky míří také do Bulharska. Zdravotní bezpečnost

svých produktů považuje podnik za prvořadou. Po zjištění nemoci šílených krav BSE v Česku začal jako první testovat všechna poražená zvířata. Akciová společnost ZŘUD MK Polička s loňskými tržbami přesahujícími 1,8 miliardy korun zaujala druhé místo na žebříčku tuzemských masokombinátů. Testy poražených zvířat na BSE podle vlastních odhadů přijdou firmu ročně na nejméně 13 miliónů korun. Společnost Schneider - MK Plzeň dosáhla za první pololetí tohoto roku tržeb ve výši 842 miliónů korun, což firma považuje za úspěch vzhledem k letošnímu poklesu cen, především vepřového masa. Podnik chce rozšířit své výrobní kapacity a získal pro výstavbu plochu 2,5 hektaru na plzeňských Borských polích. Podařilo se mu přitom na projekt získat zdroje z programu Sapard, jímž Evropská unie podporuje i modernizaci potravinářské výroby v kandidátských zemích.

Společnost Jihočeská drůbež ve Vodňanech je největším tuzemským zpracovatelem drůbeže s loňskými tržbami přes 2,3 miliardy korun. Čistý zisk loni činil téměř 65 miliónů korun, rok předtím jen 1,5 miliónu. Asi 85 procent tržeb je z prodeje zboží tuzemským i zahraničním obchodním řetězcům. Firma, kterou ovládá společnost Agropol Group, loni zpracovala 44 tisíce tun kuřat, což je asi pětina tuzemské spotřeby. Do rekonstrukcí výrobních technologií, aby tak obhájily certifikát potřebný pro vývoz produkce do zemí Evropské unie, Vodňany loni investovaly více než sto miliónů korun. Společnost má několik dceřiných firem, k nejvýznamnějším patří Jihočeská drůbež Mirovice a Tábor. Celkem vodňanská společnost zaměstnává

Spotřeba masa v ČR (v 1991)	kolem 630 (v kilogramech na osobu):
Kuřata	12,2 / 23,1
Vepřové	48 / 40,2
Hovězí	22,8 / 9,1

Zdroj: ČSÚ, Mze

Hovězí bílkovinu do kuřat vpravovali injekcemi nizozemští podnikatelé. Maso pak nabobtnalo, nasálo víc vody, bylo těžší, prodávalo se za víc peněz. Neupozornili však na úpravu spotřebitele. Když se na podvod počátkem letošního července přišlo, britský deník The Guardian napsal, že z "hovězích kuřat" se lze nakazit nemocí šílených krav BSE. Evropská komise vzápětí prohlásila, že na člověka se BSE z takových kuřat nemůže přenést. Česká republika ovšem 11. července zakázala dovoz veškeré drůbeže ze zemí Evropské unie. Brusel to označil za zcela nepřiměřenou reakci a volal po zrušení zákazu. Česká Státní veterinární správa minulý týden oznámila, že od 1. srpna bude drůbež ze zemí unie opět možné do republiky dovážet. Veškeré zboží ovšem musí mít záruku, že není upraveno hovězím proteinem. "Nakonec se ukázalo, že evropskou aféru vyvolaly spekulace seriózního britského deníku o nebezpečí BSE - což je opravdu spekulace přehnaná," konstatoval mluvčí správy Josef Duben.

Zdroj: *Hospodářské noviny*, 29. 7. 2002

"Nemoc šílených krav" měly v Británii dva miliony zvířat
 "Nemoc šílených krav" (BSE) postihla v Británii od roku 1986, kdy byla poprvé diagnostikována, celkem přes dva miliony kusů hovězího dobytka. K tomuto závěru dospěli vědci z londýnské akademie věd. Podle jejich nové studie se v Británii vyskytlo dvakrát až čtyřikrát více nakažených kusů než původně odhadovali. "Více než polovina klinických případů BSE nebyla během epidemie identifikována," tvrdí vědci Christl Donnelly a Roy Anderson. Vědci soudí, že tato nová čísla nijak nezmění odhady týkající se rozšíření lidské formy nemoci - Creutzfeldtovy-Jakobovy choroby.

Zdroj: *Agris*, 10. 10. 2002

Balené maso a masné výrobky

Zatímco balené koblihky se nám zákazníkům moc nelíbí, proti balíčků masa nebo salámu většinou nic nenamítáme.

Mají své výhody. Maso si sice nemůžeme prohlédnout ze všech stran jako v řeznictví, zato nemusíme čekat ve frontě u pultu a z obalů se dozvíme všechny důležité údaje, na které jsou řezníci většinou skoupí. Zejména hovězí nám nabízí hodně informací, které usnadní výběr.

Znalci říkají, že na bifteky nebo rostbíf se nejlépe hodí maso jemně vláknité s dostatečným množstvím mezisvalového tuku, takové, jaké mají mladí býci. Právě údaj, z jakého kusu maso pochází a jak staré bylo zvíře v době porážky, musí být povinně uveden na obale. Číslo zvířat, chovatelů a jatek už nejsou pro zákazníka tak důležitá, ale dávají mu jistotu, že kus masa, který si kupuje, má svůj rodný list, a že je tedy pod kontrolou. Což není v dnešní době obav z nemoci šílených krav zrovna málo. U drůbeže musí být uvedena třída jakosti (A nebo B), zda jde o maso bez kůže, bez kosti či bez obojího. U zvěřiny musí být kromě názvu živočišného druhu uvedeno také, z jaké části jatečného těla pochází a zda jde o zvěřinu z farmového chovu. Na balíčcích s mletým masem se dozvíme, kolik obsahuje procent tuku a zda bylo namleto z hovězího, vepřového či obojího. V posledním případě musí být uvedeno, v jakém poměru.

Trvanlivé salámy a šunka
Novinkou u masných výrobků jsou čtyři jakostní třídy šunky - nejvyšší jakosti, výběrová, standardní a konzumní. Liší se podle obsahu čisté svaloviny a použitých přísad. Šunka nejvyšší jakosti musí obsahovat nejméně 16 % čistých svalových bílkovin, žádné bílkoviny rostlinné a nesmí být přibarvena. Barviva a rostlinné bílkoviny se mohou používat jen při výrobě šunky konzumní. Šunka z vepřového masa musí být vyrobena z vepřové kýty, u třídy nejvyšší jakosti a třídy výběrové z vepřové kýty celosvalové, u třídy standardní a třídy konzumní může být použita vepřová kýta zrněná. Nově je také definováno, jaké analytické hodnoty musí splňovat výrobek, který je označen jako Vysočina, Selský salám, Turistický trvanlivý salám, Poličan, Herkules, Paprikáš, Dunajská klobása a Lovecký salám. Tyto výrobky mají předepsaný maximální obsah tuku a takzvanou aktivitu vody, aby byly skutečně trvanlivé.

Co si hlídat
Masné výrobky patří do skupiny rizikových potravin, po překročení data použitelnosti se už nesmějí prodávat ani se slevou. Do uvedeného data vydrží v nezměněné kvalitě jen tehdy, když jsou uchovávány při teplotě, kterou určil výrobce. Stejně důležitý je pro kvalitu i neporušený obal. Velkým nešvarem je zapichování cenovek do balíčků. Výrobky s porušenými obaly musí být vyřazeny z prodeje. Protržený obal znamená přístup kyslíku, který podporuje kažení. I u mražených výrobků je velmi důležité, aby neměly porušený obal, protože jinak rychle vysychají. **V otevřených pultových mrazácích nesmí být zboží navršeno nad označenou rysku. Velké množství "sněhu" v balíčcích je znakem toho, že výrobek byl několikrát rozmrazen a znovu zamrazen.** Varovné signály

Maso a masné výrobky patří mezi nejchoulostivější potraviny, jsou vhodným prostředím pro rozmnožování bakterií. Nešetrné zacházení nebo nedodržování předepsaných teplot může vést k rychlé změně barvy, vůně i chuti. Proto je dobré si všimnout, kde a jak jsou výrobky v prodejně nabízeny. Musí být uloženy v chladicích boxech, je tedy nepřípustné, aby ležely volně na pultě (ani když jsou vakuově balené), jak bývá někdy zvykem v malých prodejnách a stáncích. Chladicí i mrazicí pulty musí být vybaveny teploměry, aby si zákazník mohl zkontrolovat, zda jsou výrobky uloženy při správné teplotě. Teplota v mrazácích musí být udržována na -18 °C. Jak poznat u masného výrobku, že něco není v pořádku? Povrch výrobků nesmí být oslzlý, lepkavý, netypicky svraštělý nebo porostlý plísní (kromě výrobků s ušlechtilou plísní). Dobrým vodítkem je i barva. Každá změna mikrobiologického procesu

se projeví i změnou barvy, výrobek většinou zesvětlá. U vakuově balených výrobků může být signálem změny i voda v balíčku. Pokud je čirá, je to v pořádku, pokud je už ale tekutina zakalená, je to známkou toho, že mikrobiologický proces kažení už začíná. Na rubrice spolupracují odborníci České zemědělské a potravinářské inspekce

Ze **zápisníku** **inspekce:**
- mikrobiologické změny, u drobných masných výrobků často změna barvy
- někdy prošlé datum použitelnosti
- nejsou uchovávány při správné teplotě
- porušené obaly u zmrazených výrobků.

Vaše dotazy nebo tipy pro tuto rubriku očekáváme na adrese: MF DNES, příloha Test DNES, Na Příkopě 31, 111 21 Praha; tel: 222 062 101; fax: 222 062 337; e-mail: testdnes@mfdnes.cz

Co se musí zákazník dozvědět o hovězím mase:
- věková kategorie zvířete (mladý skot, mladý býk, volek, jalovice nebo kráva)
- registrační číslo zvířete
- číslo jatek číslo bourárny
- evidenční číslo posledního chovu
- datum porážky a u kusu vyšetřeného na BSE číslo laboratoře
- název země, kde se zvíře narodilo, kde bylo vykrmeno a kde bylo poraženo.

Zdroj: MF Dnes, 23. 10. 2002

Evropa chce dohonit svět
USA a Japonsko získaly náskok před vědou na našem kontinentě
Kdo se nejdříve bojí vstupu republiky do Evropské unie? **Z protestů v ulicích by se mohlo zdát, že někteří zemědělci.** Víte však, že jiná skupina obyvatel už do EU fakticky vstoupila? Jsou to vědci, kteří se právě stávají plnoprávními účastníky evropských výzkumných programů. **A mohou tak, s využitím peněz EU, pracovat na odborných otázkách, které ovlivní náš život.**

Minulý týden se v Bruselu uskutečnila konference věnovaná vědě. "Unie vydá na podporu vědeckých projektů do roku 2006 celkem 17,5 miliardy eur (přes půl bilionu korun)," uvedl na konferenci komisař EU pro vědu Philippe Busquin. Jde o první evropský program, v němž kandidátské země získaly stejná práva jako současní členové unie. Dosud se například vědci z České republiky mohli podílet jenom na takových projektech placených Evropskou unií, kterých se účastnila alespoň jedna vědecká organizace z členské země EU. Nyní bude unie financovat i projekty, na nichž samostatně pracují pouze vědci z kandidátských zemí. "Dává nám to více možností," pochvaloval si Josef Syka, předseda Grantové agentury ČR. "Také při projednávání výzkumných projektů ve vědeckých komisích EU jsme zatím měli pouze poradní hlas. **Nyní se už můžeme účastnit i hlasování o tom, který projekt si zaslouží podporu Evropské unie.**"

Nenechme si utéct USA
Komisař Busquin nijak neskrýval, že Evropa se usilovně snaží dohonit náskok Spojených států a Japonska. "Státy EU vydávají na vědecký výzkum 1,9 procenta hrubého domácího produktu, zatímco USA 2,7 procenta HDP, a Japonsko dokonce tři procenta," varoval Busquin. Dodal, že státy EU se alespoň zavázaly investovat do vědy tři procenta HDP do roku 2010. (V České republice to bude příští rok 0,7 procenta HDP...) "Soupeřit s USA můžeme pouze tehdy, když překonáme národní hranice," říká Manuel Hallen z odboru Evropské komise pro vědu. Proto EU podporuje projekty, při jejichž řešení spojují své síly nejlepší vědecká pracoviště z různých evropských zemí. Takových výzkumných projektů, na které Evropská unie dává nebo bude dávat peníze, je nespočet. Některé z těch, které byly představeny na bruselské konferenci, si můžeme přiblížit.

Bezpečnější

potraviny

"Evropa rozhodně netrpí nedostatkem potravin, je tomu přesně naopak. Naším cílem tedy není zvyšovat množství potravinářské produkce, ale zlepšovat její kvalitu a zdravotní nezávadnost," zdůraznil John Claxton z Evropské komise. Tomu odpovídají i výzkumné projekty, které EU financuje - nově na ně do roku 2006 dá 685 milionů eur (přes 20 miliard korun). "Evropské potraviny nebyly nikdy tak bezpečné jako nyní," připomněl Claxtonův kolega Barend Verachtert. "Ale i tak se občas v jídle objevují nežádoucí hormony či různé nepovolené příměsi a tomu musíme zamezit," připustil. V minulých letech byly proto pod patronací Evropské unie vyvinuty nové testovací metody, které v potravinách zjišťují například zbytky veterinárních léčiv, a evropské země začaly také úzce spolupracovat na ustavení nevhodnějších metod pro rozpoznávání nebezpečných kmenů bakterie *Escherichia coli* v potravinách. "Budeme dále pracovat na vytváření co nejjednodušších, nejrychlejších a nejúčinnějších testů pro zjištění této nebezpečné bakterie," uvedla Geraldine Duffyová z irského Národního potravinářského centra, která tento evropský výzkum koordinuje. Práce vědců je podkladem pro rozhodování Evropského úřadu pro bezpečnost potravin, který vznikl letos v lednu. **Za velké riziko Evropská unie považuje nemoc šílených krav (BSE). Peníze EU umožnily vytvoření a vylepšení testů, které nemoc zjistí, zatím však pouze rozbořením mozku poraženého dobytčete.** "Naší snahou je vyvinout metodu, která spolehlivě odhalí chorobu ještě v živém zvířeti, ale zatím si ještě netroufám říct, kdy se nám to podaří," řekl Heinz Schimmel ze Společného výzkumného střediska Evropské komise pro BSE. Výzkum genů změní náš život. Nové poznatky o lidském genomu, tedy o souboru dědičných vlastností člověka, se odrazily i v dalším směru celoevropského výzkumu. **Na poznávání dědičných základů nemocí věnuje Evropská unie v příštích čtyřech letech dvě a čtvrt miliardy eur, což představuje asi 70 miliard korun.** Jedna ze základních otázek, kterými se lékaři zabývají, zní: Jak na vznik nemocí působí dědičnost a jak vliv vnějšího prostředí a styl života? Proto EU financuje například výzkum mezi dvojčaty. "V Evropě máme 600 000 párů dvojčat, která jsou ochotna spolupracovat s výzkumníky," řekla Leena Peltonenová z finského Národního ústavu veřejného zdraví. Právě sledování a porovnávání zdravotního stavu dvojčat, jež mají shodné dědičné vlastnosti, dává vědcům šanci poznat, které choroby jsou vrozené a které vznikají až působením vnějších okolností. Výzkumníci mohou lidi pouze sledovat, avšak nesmějí na nich, pochopitelně, provádět pokusy. **Proto bude Evropská unie platit i rozsáhlý výzkum na laboratorních myších. Pro laiky to může znít urážlivě, ale tyto hlodavci mají 95 procent dědičných vlastností totožných s lidmi.** Proto Evropská unie financuje práci s genově upravenými myšmi, na nichž je možné zkoumat dědičné působení nemocí. To vše patří k základním krokům, díky nimž se lékaři dozvědí klíčové skutečnosti o chorobách. Pak může následovat i revoluce v léčení, která se sice v běžných ordinacích projeví až za řadu let, nicméně může pak usnadnit lidský život způsobem, který si zatím dokážeme jen obtížně představit.

Zdroj: MF Dnes, 23. 11. 2002

V Holandsku se spálí masokostní moučka z celé EU Holandsko může pomoci zlikvidovat nadbytečné zásoby masokostní moučky v Evropské unii. Nizozemí může začít dovážet masokostní moučku určenou ke spalování. Holandský ministr zemědělství předložil návrh parlamentu. Nizozemí se domnívá, že má dostatek volné kapacity pro zpopelnění tohoto materiálu a může začít dovážet přebytky masokostní moučky (MBM), vyrobené v i jiných státech EU. Velké množství MBM se vyrobilo a nashromáždilo následně po zákazu, který v Evropě omezil její používání jako krmiva. Rozsáhlá výroba byla ve Velké Británii. Tam byla masokostní moučka určená k likvidaci vyráběna jako vedlejší produkt aféry s BSE, kdy došlo k vytrídění všeho hovězího dobytka staršího 30 měsíců. Nizozemí

nechalo postavit nové zařízení ke spalování doma vyprodukované MBM, jako důsledek přijetí zákazu užívání MBM jako krmiva v září 2001. Očekává se, že množství MBM z EU dosáhne na konci tohoto roku okolo 2,5 milionů tun.

Zdroj: Topagro, 11. 12. 2002

EU: Byrne informuje o situaci v BSE
Evropský komisař pro ochranu zdraví a spotřebitele David Byrne informoval Radu o stávající situaci v BSE na území unie. " Ve většině případů, a to konkrétně ve více jak dvou třetinách, bylo BSE zjištěno u rizikových zvířat a převážně na sanitních porážkách", uvedl komisař Byrne ve svém projevu. Výskyt BSE v kategorii rizikových zvířat byl v poměru 1 pozitivní kus na 1000 testovaných zvířat.

Testování u běžného jatečného skotu odhalilo 215 pozitivních nálezů z celkového počtu 6,7 milionu testovaných zvířat, tedy 1 infikované zvíře na 30 000 testovaných kusů.
Komisař Byrne ve své zprávě dále zdůraznil: " Statistiky ukazují, že pozitivní nálezy BSE stále klesají, zatímco průměrné stáří pozitivně testovaných kusů stále roste. To je povzbuzující a odráží to pozitivní efekt testování".

Zdroj: Foodnet, 13. 12. 2002